

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

Els beneficis de l'audició musical en el dia a dia escolar i en el desenvolupament de l'infant

Laura Parera Pizà

Grau d'Educació Infantil

Any acadèmic 2015-16

DNI de l'alumne: 41539679T

Treball tutelat per Arnau Reynés Florit

Departament de Pedagogia i didàctiques específiques

L'autor autoritza l'accés públic a aquest Treball de Fi de Grau.

Paraules clau del treball:

L'audició musical, Beneficis, Desenvolupament.

Resum

La música i l'audició musical són molt importants en el desenvolupament integral de l'infant. Diversos estudis i investigacions han afirmat dels beneficis que provoca l'audició musical.

En aquest treball em centraré en observar i recollir dades sobre la utilització de l'audició musical en el dia a dia escolar i els beneficis que provoca aquesta pràctica en el desenvolupament de certes habilitats i capacitats en els infants.

Per altra banda, comprovaré les diferències entre aquells centres escolars on l'audició musical es troba inclosa en el dia a dia i aquelles escoles on aquesta pràctica és molt menys habitual i es limita a instants puntuals.

Paraules clau:

Audició musical, Beneficis, Desenvolupament, Habilitats.

Abstract

Music and musical hearing are very important in the development of the child. Various studies and researches have claimed the benefits that brings musical hearing.

In this paper, I will focus on observing and collecting data on the use of hearing music in everyday school, and the benefits that this practice causes on the development of certain skills and abilities in children.

Moreover, I will check the differences between those schools where musical hearing is included in the daily, and those schools, where this practice is much less common and is limited to specific moments.

Keywords:

Musical Hearing, Benefits, Development skills.

Índex:

1. Introducció.....	1
2. Objectius i justificació.....	1-2
3. Metodologia.....	3-9
3.1 Tècniques que s'utilitzaran.....	3
3.1.1 Mètode quantitatiu i qualitatiu.....	3-4
3.1.2 L'enquesta.....	5
3.1.3 L'entrevista.....	5-6
3.1.4 L'observació.....	6-8
3.2 Centre de referència.....	8
3.3 Com es durà a terme.....	8-9
4. Marc teòric.....	10-29
4.1 El desenvolupament musical dels infants.....	10-15
4.2 Com percebem el so.....	5-17
4.3 Com es processa la música en el nostre cervell.....	17-21
4.4 Els beneficis de la música en el desenvolupament de l'infant.....	21-22
4.5 L'audició musical.....	23-26
4.6 L'audició musical activa i passiva.....	26-27
4.7 L'audició musical a les escoles.....	28-29
5. Aplicació pràctica.....	30-42
5.1 L'observació.....	30-37
5.2 Activitats de filosofia 3/18.....	37-39
5.3 L'enquesta.....	39-40
5.4 L'entrevista.....	40-42
6. Comparativa.....	42-45
7. Conclusions i reflexió personal.....	45-49
8. Referències bibliogràfiques.....	50-52
9. Annexos.....	53-64

1.Introducció

Amb el tema que he elegit per el meu treball final de grau, vull reflexionar sobre els beneficis de l'audició musical en el desenvolupament integral de l'infant. Per altra banda, observar com influeix la presència continuada de l'audició musical en el dia a dia de l'escola i els beneficis que produeix, fent una comparació amb altres centres on no hi sigui present aquesta pràctica.

2.Objectius i justificació

2.1 Objectius Generals:

-Demostrar com l'audició musical influeix de forma positiva en el desenvolupament del dia a dia a l'escola.

-Observar com l'audició musical beneficia en el desenvolupament d'habilitats com el llenguatge, la creativitat, la memòria, l'atenció i a situar-se en l'espai i el temps.

2.2 Objectius específics:

-Comparar diversos centres on es realitzi la pràctica de l'audició musical i aquells on no hi tengui cabuda.

-Realitzar una observació periòdica d'un centre en concret on l'audició musical és present de forma diària.

-Extreure conclusions sobre les diferències entre els centres que utilitzen l'audició musical diàriament i aquells que no.

2.3 Justificació.

La temàtica proposada per aquest treball final de grau, sorgeix de la motivació personal per la música i per a la necessitat que penso que té aquesta en el desenvolupament integral de l'infant.

Per aquest motiu, he decidit aprofundir en una de les eines més importants que té la música i que beneficien directament el desenvolupament de l'infant en molts de sentits com és l'audició

musical.

Diversos autors i metodologies han aprofundit amb la importància de l'audició musical ja des de nadons, inclús alguns autors com De gainza (1964), a firmen que l'audició ja es produeix dintre del ventre matern. Per aquest mateix motiu, penso que és fonamental la seva estimulació ja de molt petits per a un desenvolupament integral.

Per tant, pens que serà interessant observar com in flueix en els centres escolars l'existència més o menys habitual d'aquest tipus de pràctica i quin pes té sobre el desenvolupament del dia a dia.

En diverses ocasions, he pogut observar algunes tècniques derivades de metodologies com la filosofia 3/18 que treballen amb l'audició musical. En aquest sentit, serà interessant experimentar com es desenvolupen aquestes sessions i quina importància tenen en el desenvolupament de les capacitats dels infants.

L'existència de l'audició musical en la vida quotidiana de l'escola, m'ha cridat molt l'atenció i m'ha creat una motivació per a aprofundir en la forma en que es pot treballar amb els infants diverses habilitats com el llenguatge, la memòria, la creativitat, la motricitat, l'atenció entre d'altres. També m'ha engrescat a observar com aquesta pràctica continuada a les escoles beneficia a la millora d'aquestes habilitats.

Un altre dels motius que m'ha portat a dirigir el meu treball final en aquest aspecte, és la dèbil situació de l'estimulació musical dins del sistema educatiu actual, ja que penso que en moltes escoles està debilitat i sobretot amb l'entrada de la nova llei educativa LOMCE encara s'ha restat més importància a la música, que hauria de ser un dels pilars bàsics des de l'educació infantil fins als estudis més elevats.

3. Metodologia

En el següent apartat, s'explicaran les passes que es seguiran per a l'elaboració del treball de final de grau. En el qual investigaré, com afecta l'audició musical en el dia a dia de l'escola. En aquesta secció, es mostraran les passes que seguiré en l'organització i procediment d'aquesta tasca.

3.1. Tècniques que s'utilitzaran

Per a dur a terme el meu treball de final de grau, m'he basat en diferents tècniques que m'han permès tenir diverses perspectives i m'han ajudat a obtenir i captar un ventall d'informació molt ampli.

La investigació és font de coneixement i aquesta es pot orientar cap a diverses perspectives.

3.1.1 Mètode qualitatiu i quantitatiu.

En el cas de la meua investigació, m'he centrat en les tècniques qualitatives i amb una quantitativa en concret. Una de les tècniques que he utilitzat, s'emmarca dins les quantitatives i és l'enquesta. El fet d'haver triat aquest tipus d'eina, es basa en la seva capacitat de difusió i la gran rapidesa en que s'obtenen les dades. Aquestes característiques, m'han ajudat a arribar a més centres de diferents tipologies i que presenten una localització geogràfica diferent.

Per altra part, la resta de tècniques que he utilitzat són qualitatives, perquè només amb mètodes quantitativs seria impossible poder arribar a obtenir la totalitat de dades vàlides, ja que els objectius a estudiar es troben emmarcats dins de la subjectivitat i per altra part, és la tècnica més adequada per a l'estudi de subjectes i situacions.

Aquest tipus d'investigació també m'ha permès una comunicació més lineal i una recollida de dades més vivencial.

Dins aquest marc, una de les tècniques utilitzades és l'observació amb dues variables, participant i no participant.

Per una part, amb algunes activitats que he realitzat l'observació que he duit a terme és participant ja que he interactuat amb els subjectes de forma activa. Per altra part, he pogut realitzar observacions no participant del centre referent, durant un llarg període.

Un altre de les eines qualitatives que he utilitzat, ha estat l'entrevista. La qual em permetrà recollir una informació molt més detallada, més humanitzada i més subjectiva que l'enquesta i m'ha proporcionat unes dades riques per a l'objectiu a complir.

Encara que he esmentat quines eines he utilitzat en la meua investigació, penso que cal aprofundir amb les seves variables i tipologies.

3.1.2 L'Enquesta.

L'autor García (1992) de fineix l'enquesta com:

Una encuesta es una investigación realizada sobre una muestra de sujetos representativa de una población más amplia, que se lleva a cabo en el contexto de la vida cotidiana, utilizando procedimientos estandarizados de interrogación con el fin de obtener datos cuantitativos de una gran variedad de características objetivas y subjetivas de la población.

Segons Martínez (2002), una enquesta per si sola no és investigació, sinó que les dades que ens proporcionarà ens ajudaran a realitzar la investigació. També, l'autor comenta que per aquest motiu, és necessari tenir molt clar aquella informació que es vol obtenir i determinar si aquesta eina ens serà útil per les dades que volem recollir.

També Martínez, afirma que una enquesta és útil si es vol conèixer l'opinió d'una gran quantitat de persones.

En el cas de la meua investigació, pens que aquesta eina compaginada amb altres serà de gran ajuda a l'hora de poder arribar a més escoles i tenir un recull més ric d'informació.

Per altra part, a l'hora d'elaborar una enquesta, és molt important que es prengui de referència aquella informació que s'ha d'obtenir, i a partir d'aquesta es poden començar a redactar les preguntes, tenint sempre en compte els objectius principals.

Existeixen diversos tipus de preguntes, les quals ens anomena Martínez (2002), que són:

-Les preguntes obertes, on es deixa un espai per a la resposta. Normalment és un espai limitat.

-Les preguntes tancades, "*dicotòmiques*", en les quals es donen varies opcions de resposta sol esser afirmativa o exclouent.

-Les preguntes tancades amb moltes opcions de resposta. Una de les quals és habitualment exclouent.

-Les preguntes tancades ordenades per intensitat, amb varies respostes que van de més a

menys o viceversa.

-Les preguntes de puntuació, on s'ha de qualificar la resposta.

D'entre tot aquest tipus de preguntes, encara n'existeixen algunes més que no anomenaré ja que en aquest cas no són de la tipologia necessària per a la meua investigació.

En la meua enquesta m'he centrat en la redacció de dos tipus de preguntes, aquelles obertes en les quals es dona la possibilitat, que la persona enquestada redacti la resposta de forma més lliure i així no es veu limitat. Aquestes preguntes són més riques en contingut, ja que la persona pot redactar la resposta exacte i no es veu condicionada per les respostes possibles. Ara bé, també la informació que no es tancada resulta molt més difícil d'analitzar, ja que les possibilitats de resposta són infinites.

Per altra part, els altres tipus de pregunta utilitzades han estat de tipologia tancada amb varies opcions de resposta, algun cop també amb una opció excloent. Aquest tipus de preguntes, m'han permès guiar a les persones enquestades, cap a la informació que requeria en la meua investigació, ja que s'havien de centrar a les respostes donades. Així també, l'inconvenient que he pogut trobar en aquest tipus de pregunta és el fet de que les persones s'han d'adaptar a alguna de les respostes i per aquest motiu tal volta la informació no és el cent per cent completa.

3.1.3 L'Entrevista.

L'Institut d'estudis catalans de defineix entrevista com: “una reunió concertada entre dues o més persones que han de parlar d'un tema que ha estat prèviament establert.”

Per altra part, (Ander-Egg, 1982 citat a Pérez 2009) ens parla d'entrevista com una conversa entre almenys dues persones, en la que existeix una relació d'entrevistat i entrevistador. Aquestes persones mantenen una comunicació basant-se en unes pautes per a arribar a un fi de recollida d'informació.

Un altre de definició l'ofereix (Kerlinger, 1985 citat a Pérez 2009), el qual puntualitza que l'entrevista és una “*confrontació interpersonal*”, on una de les persones pregunta a l'altre amb l'objectiu de rebre unes respostes relacionades amb la investigació que es porta a terme.

Segons esmenta l'autor Pérez (2009), l'entrevista és un dels mètodes més antics per a l'adquisició d'informació de l'ésser humà en totes les seves vessants. Aquest motiu es deu a que es basa en l'ús d'una capacitat adquirida bàsica en l'ésser humà que és el llenguatge i la comunicació.

Com comenta l'autor, des de l'existència d'aquesta capacitat i sobretot des de l'existència de les ciències socials, es va trobar la necessitat de crear eines més adequades per a la recollida de dades i això es va plasmar en la millora d'algunes tècniques, les quals van donar com a resultat l'entrevista com una tècnica científica de recollida de dades.

Segons l'autor existeixen diversos tipus d'entrevistes i les més importants són les entrevistes estructurades o tancades i les no estructurades o obertes.

En les estructurades la persona que entrevista, ha preparat prèviament les qüestions a realitzar i normalment són tancades, en canvi en les obertes la persona que entrevistarà es dedica a tenir present un tema com a fonament i a realitzar preguntes en consonància però amb modalitat oberta, d'aquesta manera la persona pot respondre amb més llibertat.

Aquest últim tipus d'entrevista s'anomena d'investigació o qualitativa que és la modalitat amb la qual em centraré per a la meua investigació.

Per a l'elaboració he utilitzat preguntes obertes per a poder obtenir dades més completes dels centres i per altra part, alguna pregunta tancada en segons quina informació per a poder analitzar-la de manera més senzilla.

3.1.4 L'observació.

Com comenta Onrubia (1999), l'observació és un mètode òptim per a l'obtenció de dades dins del medi escolar, però per altra banda, requereix una gran formació i coneixement metodològic i de concepte per a saber que i en quins moments observar, com fer-ho i tenir present que s'emmarqui dins els objectius en els quals és viable i necessària la utilització d'aquesta eina.

L'autor afirma que l'observació és una activitat que es du a terme en la nostra vida quotidiana, que es part de la nostra interacció amb el medi. Les activitats que realitzam en el dia a dia, requereixen d'aquesta tècnica i de forma conscient o inconscient processam la informació que rebem per una utilització posterior.

Així doncs, l'observació com una eina de recollida de dades, és una evolució de la tècnica quotidiana, cap a un sistema encaminat a la captació de la realitat a través d'uns registres propis emmarcats dins un estudi o investigació.

Segons Onrubia (1999) hi ha tres factors que caracteritzen l'observació:

1) El seu caràcter deliberat: l'observació com a tècnica constitueix, a diferència de l'observació quotidiana habitual, un procés conscient que es pot expressar de manera que altres persones puguin comprendre com s'ha portat a terme i valorar-ne l'adequació; un procés que es pot sotmetre, si més no en cert grau, a comprovació i control per part d'altres.

2) El seu caràcter sistemàtic: suposa una certa planificació prèvia, més o menys formalitzada pel que fa què, quan i com s'ha d'observar; és un altre punt que també la distingeix de l'observació quotidiana.

3) El seu caràcter específic remet a alguna pregunta, un problema o una qüestió determinada i va més enllà d'obtenir la informació necessària per a establir i controlar els esdeveniments quotidians i poder participar-hi.

Amb aquestes característiques l'autor ens vol demostrar la versatilitat d'aquesta tècnica. Per altra part trobam dos tipus d'observació:

L'observació directa que implica la presència de l'investigador en el lloc, acció o succés que desitja observar. Aquest tipus d'observació es pot subdividir en participant i no participant. En primer lloc l'observació participant es quan l'investigador intervé i forma part de la qüestió en la qual es vol recollir dades.

L'observació no participant és aquella en que l'investigador es manté al marge i observa el lloc, el succés o el subjecte que es vol investigar, com si es tractés d'una escena, mantenint-se al marge i sense intervenir en cap moment.

Per altra part l'observació indirecta, és quan l'investigador coneix el lloc, l'acció o el succés a investigar a través de diverses fonts, com per exemple llibres, articles, fotografies, etc. Les quals han recollit prèviament l'element a investigar.

L'observació que he portat a terme de forma periòdica al centre pres com a referent, es pot qualificar d'observació directa, ja que he estat present en tots aquells moments i successos on pretenia recollir dades per a la meua investigació.

També, puc afirmar que l'observació directa que he realitzat es pot dividir en part, com a

participant, ja que he intervingut en moltes de les situacions requerides en el meu treball. Per altra part, en algunes ocasions ha estat no participant i m'he limitat a observar l'escena. Cal dir, que l'observació participant és molt rica pel fet de que és molt vivencial i permet recollir dades amb més consonància amb el subjecte o succés, però per un altre costat, crec que és necessari que es compagini amb la no participant. En la no participant, el fet de mantenir-se el marge, et permet agafar una quantitat més detallada i elevada d'informació, ja que l'escena es contempla des de fora i es pot estar constantment atent.

3.2 Centre de referència

En la meua investigació, he pres com a referent el centre Maria Antònia Salvà. Aquest centre és de titularitat pública i està situat a la barriada de Son Sardina, a la ciutat de Palma.

És un centre amb un alumnat de nacionalitats variades i de població de classe mitja.

He triat aquest centre per les seves característiques que el feien òptim per a l'obtenció de les dades necessàries per a la investigació.

En primer lloc, he pogut indagar en el dia a dia del centre i sobretot de l'aula de tres anys durant tres mesos, ja que hi he realitzat l'assignatura de pràcticum, que m'ha permès una proximitat amb les mestres i amb la vida de l'escola

Així també, un altre de les característiques que m'ha ajudat a triar aquesta escola com a punt de partida, és la presència continua de l'audició musical en el dia a dia. Per aquest motiu, he pogut recollir informació sobre els meus objectius i he pogut observar com influeix l'audició musical en el desenvolupament del dia a dia a l'escola.

Cal concretar, que el grup-classe on he duit a terme la part pràctica i la majoria de les observacions, és l'aula de tres anys, que està composta per 27 infants, dos dels quals són diagnosticats de NEE i NESE, i un altra està pendent de derivació. En aquest grup hi ha infants de nacionalitat espanyola, alguns altres de doble nacionalitat o de procedència estrangera, sobretot d'Àfrica i sud-Amèrica, encara que quasi tots ja han nascut a Mallorca.

La tutora d'aula, Pilar Sierra, porta vuit anys treballant al centre i aquest és el primer any que es troba amb aquest grup.

3.3 Com s'ha portat a terme

El meu treball de final de grau, es basa en la utilització de diverses tècniques, prèviament esmentades, que m'han permès la recollida de dades relacionades amb els objectius.

La font principal d'informació, ha estat l'observació realitzada durant tres mesos al centre referent.

Per altra part, també he pogut realitzar algunes pràctiques amb els infants que m'han servit per a aconseguir informació d'una forma distinta.

De tota la informació aconseguida, he seleccionat aquella informació més vàlida, destriant aquella que no és apte i l'he classificat amb l'objectiu de facilitar el moment de l'anàlisi.

Per un altre costat, he realitzat enquestes a distintes escoles de l'illa. Fet, que m'ha permès recollir una informació més tancada i més organitzada i que m'ha facilitat la selecció de la informació, ja que les preguntes ja han estat prèviament redactades perquè les respostes estiguin encaminades a l'objectiu de la investigació.

Així també, l'altre eina que he emprat és l'entrevista. Aquesta tècnica, m'ha permès recollir informacions més completes ja que les respostes s'han pogut donar de forma lliure. Ara bé, ha estat molt important seleccionar adequadament les dades i separa les que son vàlides de les que no em servien, ja que el fet de que les respostes siguin més lliures i tot i que les preguntes encaminin les respostes, pot ocasionar que aquestes, no s'emmarquin dins els objectius.

Cal dir, que tant en les enquestes, com en les entrevistes que he realitzat, s'han vist reflectides escoles de titularitat pública, privada i concertada. Aquesta varietat d'escoles, m'ha possibilitat disposar d'informació variada i contrastada, de diferents realitats.

En obtenir tota la informació, he realitzat un buidatge, tant de la informació recollida del centre de referència i extreta de les observacions i de la pràctica, com de la informació extreta de les entrevistes i enquestes. Quan he obtingut tota la informació vàlida, l'he classificat i organitzat utilitzant uns ítems.

Després de la classificació, he iniciat l'anàlisi precís de les dades que són la base que sustentarà la comparativa.

La comparativa, dona sentit a tot el conglomerat de dades i és una de les parts més importants del treball, ja que del resultat aportat se n'extreuen les conclusions.

A la part final del meu treball hi trobam les conclusions, que és on es mostra la finalitat de la investigació realitzada i on es demostra allò que s'ha volgut provar, complint els objectius proposats a l'inici. És una part fonamental per a l'arrodoniment i la finalització de treball.

4.Marc teòric.

4.1. El desenvolupament musical dels infants.

“Porque la música como expresión irremplazable de algo interior que necesita manifestarse o ser comunicado a otros, ha sido uno de los principales factores culturales que impulsaron el desarrollo humano, por lo que siempre ha estado presente en la historia de la cultura.” (Tur, 1992)

Per entendre la importància de la música i de l'audició musical en els infants, primer cal entendre els estadis evolutius i les formes que té l'infant per a desenvolupar-se de forma integral. Durant la història i basant-se en les teories psicològiques del desenvolupament com la teoria cognitivo-evolutiva de Piaget, la teoria constructivista de Vygotski o bé teories més recents com la de les intel·ligències múltiples de Gardner, nombrosos autors i autores han realitzat estudis centrant-se en el desenvolupament musical de l'infant des de moltes perspectives i diferències.

En aquest apartat, ens centrarem en un repàs de les etapes dels infants.

Com esmenten Akoschky, Alsina, Díaz & Giráldez (2008), l'aparell auditiu comença a funcionar als sis mesos en el període fetal, en la qual el nadó comença a sentir-hi per via òssia i líquida. També comenten que no només senten sinó que realitzen un procés cognitiu de processar, retenir i comprendre aquests sons. Per tant, entenem que l'estimulació sonora i musical de l'infant ja comença dintre de l'úter.

Després del naixement, com explica Sagret (2003), en l'etapa que Piaget anomenava període sensoriomotor, el nadó utilitza els seus moviments i els sentits per entendre el seu entorn. Aporta, que en aquest moment es desenvolupen habilitats de classificació de sons que s'associen a l'objecte o ésser del qual provenen. A més segons Akoschky et al. (2008), durant els primers mesos de l'infant, l'adult es dirigeix a ell amb diversos sons per a tranquil·litzar-lo, per fer-lo somriure... i l'infant respon amb gestos i complicitat cap aquests sons, que molt aviat aprendrà a utilitzar per a satisfer les seves necessitats. El nadó reacciona davant les diferències i les qualitats dels sons i ja mostra preferències i reaccions davant el tipus d'estímul sonor.

En aquesta etapa, l'infant pot discriminar el llenguatge verbal, el cant i altres sons diferents i al mes i mig aproximadament, ja és capaç d'expressar sons oscil·lants d'altures.

Als quatre mesos apareixen les aproximacions al cant simples i repetitives i poc a poc anirà

entenent l'estructura musical.

Com explica Sagret (2003), sobre l'any es desperten les habilitats rítmiques i les escoltes musicals s'acompanyen amb moviments, que cada vegada es van de finint i adaptant més als ritmes.

Comenta, que els intervals que utilitzen els nadons en les seves cançons espontànies normalment són segones que van ampliant al llarg de la seva maduració.

Dels dos als tres anys, hi ha un ritme de maduració i desenvolupament molt elevat, com ens diu Sagret (2003), l'infant ha desenvolupat de forma notable la seva coordinació psicomotriu i això fa que les respostes rítmiques davant la música que escolta, es trobi amb més consonància.

Akoschky et al. (2008), ens comenten que en aquesta etapa les capacitats dels infants ja són similars a les dels adults. Per altra banda, també comenta que les extremitats més properes a l'eix de simetria corporal, que són les superiors, tenen un desenvolupament més ràpid que les inferiors, i per tant, l'infant tendrà més capacitat per coordinar els cops realitzats amb les mans que amb els peus.

Els autors exposen que en aquesta edat, és capaç de seguir pulsacions si estan en acord amb la seva pulsació interna que es troba entre 110 i 120 per minut, però en alguns altres es troba entre 84 i 100 pulsacions. Així també, els gestos ja han adquirit un significat i relacionant-los amb el so l'ajuden a donar un sentit rítmic, a més és un moment òptim per la imitació musical, però de moment encara es troba centrat en ell mateix, per tant només s'adapta a la seva resposta corporal i encara no es coordina amb grup.

D'acord amb Akoschky et al. (2008), improvisen petites cançons que es repeteixen dins una mateixa frase melòdica però anirà augmentant de forma quantitativa, en consistència i varietat a mesura que l'infant es vagi desenvolupant. En aquesta etapa augmenta el ventall i utilitza sons aguts i greus amb els quals experimenta amb les cançons, realitzant desplaçaments intervàlics de quarta ascendent o descendent. Així doncs, anirà seguint el camí de de finir el contorn melòdic per posteriorment els intervals amb les notes de major pes melòdic i per últim els sons intermitjos.

En el període dels tres als quatre anys que Piaget anomenava període preoperacional, així com explica Sagret (2003), els moviments dels infants tenen més coordinació però no s'incrementen, sinó que s'inclouen en jocs, fet que mostra “major internalització musical”. Així doncs, com comenten Akoschky et al. (2008), es desenvolupen habilitats en l'infant que li permeten representar de forma gràfica a través del dibuix, el seu entorn visual i auditiu, de forma lliure i sense un codi establert, en música normalment de forma unidimensional.

També ens comenta que l'infant ja s'inicia en la invenció de cançons en el camí cap al desenvolupament de la creativitat i ja es capaç de distingir els tempos.

El fet que en aquesta etapa el llenguatge estigui en un nivell més avançat, fa que l'infant vegi amb més facilitat la reproducció d'un ritme amb l'ajuda de la paraula, ja que ha descobert les possibilitats musicals i rítmiques que té. Aquest fet l'ajuda en la reproducció de cançons, que ja pot fer amb la seva totalitat.

Així com comenta Sagret (2003), l'infant concep la melodia en general i les tonalitats no estan definides, les freqüències sonores de referència serveixen per a entendre les relacions intervàliques dels models que s'han imitat, normalment des de el més reduït al més ample.

Entre els quatre i cinc anys d'edat, com ens exposa l'autora, encara que el desenvolupament psicomotriu sigui avançat i tinguin una millor coordinació rítmica, els infants es troben immersos en l'escolta de la música. Així també hi ha una importància cabdal del joc simbòlic on la música n'és una part molt valuosa.

Com a firma l'autora, el món sonor s'amplia notablement i sobretot es pot observar amb la diferenciació d'altures i amb l'afinació. Per altra banda, l'infant recorda cada vegada més nombre de melodies, a causa d'una millor consistència dels tons de les cançons.

Akoschky et al. (2008), recolzen l'afirmació de Sagret (2003), afegint que el fet de que en aquesta etapa es tinguin més capacitat de representar sons i que sigui capaç d'agrupar elements com sons i altres objectes, només una darrera l'altre i utilitzant la intuïció, és causada per la major capacitat simbòlica de la qual disposa l'infant.

També afegeix que és possible la realització de seqüències, però només de tres sons i només en una direcció, no podria fer-ho a la inversa.

Akoschky et al. (2008) i Sagret (2003), estan d'acord en que l'infant en aquesta edat mostra molta més habilitat memoritzant les cançons i inventant melodies en certa coherència.

El senyor Tur (1992) con firma les afirmacions dels autors amb les paraules següents:

“El goce musical depende en gran medida de la memoria y del despliegue de la atención.

Ritmo i medida són los apoyos formales de nuestra memoria”

Dels cinc als sis anys d'edat, segons Akoschky et al. (2008) la noció de les parts del seu cos ha augmentat i pot seguir la pulsació i el ritme amb les mans. La seva capacitat simbòlica que va creixent, li permeten realitzar de cada vegada millor les representacions sonores amb grafies analògiques i gargots. També, augmenta la capacitat de classificació de sons i formes, que li permeten crear seqüenciacions de sons inventant ritmes i melodies.

Així mateix Sagret (2003), comenta que continua el desenvolupament de la noció tonal que permeten a l'infant discriminar variacions de ritme i melodia i també comparar patrons melòdics i rítmics.

L'autora explica, com l'infant va adquirint més habilitats rítmiques i tonals i reproduint de cada vegada de forma més fidel els intervals. (Heargreaves,2002,citat per Sagret,2003) , indica dos conceptes, el primer es basa en aquest augment de precisió en alguns elements musicals, i l'anomenen “*mapeo digital*”, l'altre concepte l'anomenen com “*mapeo topològic*” que trobam en les primeres edats de desenvolupament.

La noció tonal es va incrementant i la construcció de melodies entorn als elements organitzatius bàsic que són la tònica, la dominant i la subdominant.

Akoschky et al. (2008) afegixen que la veu de l'infant es va desenvolupant i que en aquesta etapa ja pot arribar a una dècima aproximadament entre el do tercera i mi quarta amb intervals de sexta ascendent i descendent.

Comenten que a partir de l'edat de sis anys tendrà una maduració suficient per reflexionar i ser crític amb els missatges musicals rebuts i comprendre'ls.

Així també l'autor Davidson (1983), explica el concepte “*canCIÓN de primer diseño*”, que seria com els infants en l'edat de cinc anys, intenten en el seu desenvolupament, introduir-se en els detalls de la cançó fixant-se en cançons que reconeixen del seu entorn. L'autor també divideix l'aprenentatge de la cançó en tres aspectes que són el ritme, la melodia i el tema amb les quals l'infant organitzaria una possible estructura de la cançó, i així es podria veure com al llarg del desenvolupament hi ha una organització diferent . Va de finir quatre possibles fases en les quals l'infant , adquireix la cançó a l'edat de cinc anys, que són les següents:

La primera és la topològica, segons l'autor l'infant veu la cançó com un tot i en veu el contorn, les propietats més generals sense entrar amb els detalls. Pot veure els detalls que es diferencien com paraules i duracions diferents, les estructures del llenguatge... Poden seguir la pulsació general.

En segon lloc, l'estructura rítmica l'infant ja és capaç d'interioritzar els ritmes bàsics amb una pulsació. Quan canta no es fixa tant amb la tonalitat, sinó que agafa de model el ritme i la melodia, això fa que vagi variant la tonalitat.

En tercer lloc, el contorn tonal, és quan l'infant té un equilibri en la tonalitat. Predomina l'estabilitat del contorn tonal però així i tot encara no sempre és igual i pot haver-hi canvis en els intervals quan es canta de nou.

Per finalitzar en quart lloc, l'estabilitat tonal s'aconsegueix quan l'infant adquireix un centre tonal en totes les frases de la cançó, quan l'infant ha avançat en el seu desenvolupament i ja pot entendre les pulsacions més bàsiques i també pot començar a entendre altres característiques com la intensitat, la velocitat, el caràcter, etc.

Per a entendre un poc més com es desenvolupa musicalment l'infant, Akoschky et al. (2008) en el seu llibre *“la musica en la escuela infantil”*, ens mostren una taula comparativa on podem observar de forma resumida els trets del desenvolupament musical basant-se en diversos autors com Shuter-Dyson, Ross, Swanwick i Hargreaves:

EDAT	SHUTTER-DYSON I GABRIEL.	ROSS	SWANWICK	HARGEAVES
0	Reacció als sons	Ocupació plaent amb materials sonors i experimentació de sentiments i estats d'ànim.	Domini. Resposta i manipulació sensorial de materials sonors. Escassa atenció a l'expressivitat. -Mode sensorial. Atracció cap als timbres, contrastes d'intensitat i manipulació d'objectes sonors. Desorganització en el temps i la tonalitat. Exploració irregular del so. -Mode de	-Jocs vocals acompanyats per moviments. -Gargots equivalent a acció. -Reconeixement de línies melòdiques. -Manipulació musical sensorial.
1	Música espontània			
2	Reproducció de frases musicals.			
3	Capacitat per desenvolupar l'oïda absoluta. Concep el pla general d'una melodia.	-Tanteig musical (vocal) i domini progressiu		- Cant espontani fusionat amb cançons estàndard
4	Discrimina registres d'altures.	d'estructures i pautes sonores. -Anticipació musical. -Percepció del gest		(en un procés de assimilació i acomodació).

		expressiu i signes representatius de l'experiència.	manipulació. Interès per les tècniques instrumentals. Organització del temps de compàs regular. Preferència per recursos coneguts.	-Representació gràfica d'una sola dimensió (figural). -Percepció melòdica basada en característiques globals.
5	Discrimina igualtats i diferències en patrons melòdics i ritmes senzills.		Imitació. Progressió des de l'expressió individual fins allò social. Imitació expressiva i adquisició del codi musical de la pròpia cultura (acomodació). -Mode personal. Expressivitat anàrquica en canvis de temps i altura. Ús de frases elementals sense repetició obligada(control estructural lleuger). -Mode vernacle (comença als cinc anys però es manifestarà als set o vuit). Existència de patrons melòdics o rítmics i maneig d'estructures apreses anteriorment. Peces breus, dins de la conversació.	Progressivament apareixeran els primers esbossos de cançons, una representació gràfica amb més d'una dimensió (figural-mètrica), la conservació de les propietats melòdiques i la composició musical basada en convencions <<vernaculars>>.
6	Major a finació. Percep millor la música tonal.			

4.2 Com percebem el so.

Els autors Delahay i De Regulés (2012), ens comenten la diferència entre entendre el so i les seves característiques o bé entendre quina és la nostra sensació auditiva. Segons els autors, en la percepció col·laboren l'òrgan auditiu i el cervell. L'òrgan auditiu no es limita a captar sons i el cervell tampoc no es dedica simplement a guardar-los, sinó que quan el nostre cervell rep una informació, aquesta és desmembrada i és enviada a diferents zones cerebrals on es

processa allò que s'ha rebut.

L'orella és l'encarregada de captar les ones sonores quan es produeix un so. L'aparell auditiu el capta i aquestes ones entren per el canal auditiu, que quan és necessari les amplifica i sobretot els sons aguts. Seguidament el timpà vibra i aquestes vibracions es transmeten a una zona del cervell anomenada còclea, la còclea està formada per les cèl·lules ciliades.

“Estas células son como varillas muy delgadas de distintos tamaños. Las más cortas resuenan con las componentes agudas del sonido, las más largas responden a las notas graves, de frecuencias más bajas.” (Delahay i De Regulés, 2012)

La còclea juntament amb les cèl·lules *ciliades* i la *membrana basilar* serà la zona que s'encarregarà de dividir el so en intervals de freqüències. Aquesta divisió és transmesa per el *nervi auditiu* cap al cervell utilitzant diferents vies.

La zona del cervell anomenada tàlem transmet la senyal sonora a l'*escorça auditiva primària*, la qual identifica la intensitat i la freqüència del so que s'escolta. Posteriorment l'*escorça secundària* comprova i analitza l'harmonia, la melodia i el ritme. Quan aquest procés ha finalitzat, intervé l'*escorça terciària*, que envia la informació a les parts cerebrals corresponents.

L'autora Porta (1999), remarca que tots els sons que ens trobam al nostre voltant, arriben sense cap filtre als nostres aparells auditius i els receptors sensorials. Però en primer lloc no es codifiquen les sensacions. Segons (Pinillos, 1978 y Luria, 1981 citats a Porta, 1999), la primera fase de la cognició humana no és la sensació sinó la percepció.

Com diu Porta (1999), basant-se en la psicologia cognitiva, l'infant es troba en un món envoltat de sons que li arriben indiscriminadament. També té accés a un món immens de percepcions que tria de forma selectiva perquè han estat realment significatives.

En la percepció auditiva el mestre té la responsabilitat d'ensenyar a escoltar i no només a sentir, i a percebre aspectes variats sobre els sons, tot això mitjançant metodologies més actives.

Així també l'autor Barriol (2000), explica que si agafam el concepte de percepció en el seu sentit més ample, podem dir que és la manera com tractam la informació visual o auditiva que rebem i per això comenta que l'audició musical com un procés de tractament dels sons. Segons Barriol (2002)

les diferents conductes perceptives son:

- Detectar: Un estímul sonor.
- Identificar: Comparació entre un estímul sonor i un model arxivat a la memòria. Allò que sentim ha d'estar sempre lligat a allò que hem sentit, tot just, uns instants abans.
- Discriminar: Comparació entre dos esdeveniments sonors, recerca de particularitats que els aproximen o els distingeixen (fet que encara fa intervenir més la memòria i el vocabulari, i suposa una gran capacitat d'abstracció i d'anàlisi).
- Lògica. Estructuració del pensament de tal manera que pugui reconèixer la forma i l'estructura.
- Estimació. Lligam entre les capacitats d'associació semàntica i la riquesa de vocabulari; poden ser de naturalesa diversa:
 - Apreciacions relatives a l'efecte psicològic o emocional.
 - Apreciacions objectives que concerneixen al material sonor, la forma, etc.
 - Apreciacions personals que es refereixen a unes normes culturals.
 - Apreciacions de significació, que associen la música a un contingut extramusical (associació d'imatges mentals sonores a unes imatges visuals, literàries o a uns sentiments; ex: figurisme, música descriptiva).

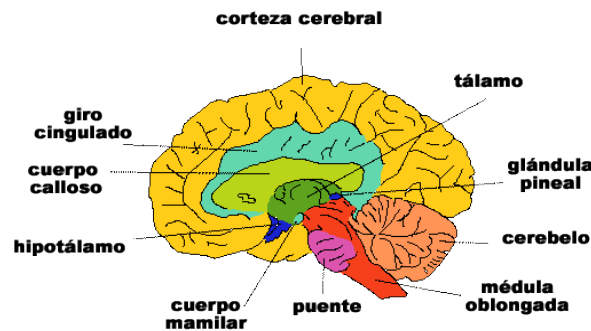
Aquests processos perceptius, segons l'autor es troben a l'escolta activa. És necessari i imprescindible, ser conscient d'allò que s'està escoltant a l'hora de realitzar aquest procés tan complex que finalitza en un desenvolupament de l'educació auditiva.

4.3 Com es processa la música en el nostre cervell.

Al llarg del temps, s'ha demostrat com in flueix la música en el nostre cervell i per tant a través d'aquestes dades també podem entendre, la influència que té per el desenvolupament integral de la persona.

Per a visualitzar de forma més clara les parts que componen el cervell voldria mostrar la

següent imatge:

Parts del cervell. (2012). Imatge extreta de:
<http://mimundodelapsicologia.blogspot.com.es/2012/09/imagenes-del-cerebro-y-sus-partes.html>

L'autora Lacarcel (1990), ens comenta en quines parts del cervell afecta la música a causa de les seves qualitats auditiva-sensorials.

- L'audició més rítmica (sensorial) es localitza a nivell bulbar, que és allà on es creen les accions motrius i dinàmiques.
- L'audició més melòdica (afectiva) es localitza en el nivell diencefàlic, d'allà on sorgeixen les emocions i els sentiments.
- L'audició en la qual trobam una complexitat harmònica, es troba a nivell cortical del cervell, requerint una activitat intel·lectual més intensa i per tant posterior en el temps.

Els autors Delahay i De Regulés (2012), comenten que la música a part d'activar el còrtex auditiu, també activa altres parts que s'encarreguen de diverses àrees. També fa que s'activin les parts que controlen els músculs, que és més habitual en les persones que toquen instruments musicals, per altre part s'activen les regions del plaer, les regions associades amb les emocions i les àrees encarregades del llenguatge.

Els autors basant-se en l'autor Robert Zatorre, un neurocientífic de la universitat de Montreal, expliquen com quasi tots els hemisferis del cervell s'activen quan realitzam alguna activitat relacionada amb la música. També explica que la música es font d'estudi de molts de neuròlegs per a desvetllar com funciona el cervell en la seva totalitat.

Els autors (Schlaug et al,1995 citat a Soria, Duque i García, 2011) van realitzar un experiment amb músics, i van poder demostrar com el cos callós del cervell d'un músic tenia

diferències envers aquelles persones que no eren músics. Van observar que la part anterior del cos callós era més gran en els músics i sobretot aquells que van començar a estudiar música en l'etapa de desenvolupament abans dels set anys.

Segons els autors el fet de que el cos callós sigui lleugerament més gran, està lligat a que existeixin més fibres amb un grau de mielina més elevat i per tant els impulsos més ràpid i amb una eficàcia major.

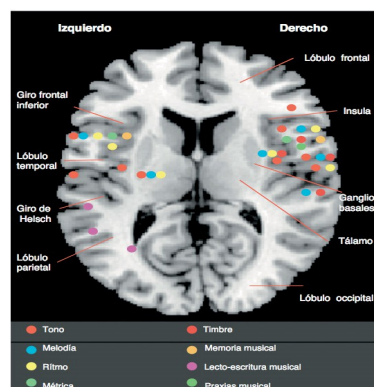
L'autora (Peretz, 2008 citada a Lozano, Santos i García, 2013), va realitzar uns estudis a la Universitat de Montreal i va dissenyar un model que mostra la cognició musical.

Per fer aquests estudis, va prendre de mostra pacients que patien d'alguna malaltia cerebral i va organitzar la percepció musical en dues parts, “*SM o sistema melòdic*” que s'encarrega del processament melòdic i per altra part el “*ST o sistema temporal*” el qual s'encarrega de processar el tempo. “*El sistema melòdic*” és el responsable de poder diferenciar els components musicals de to i intervals i “*El sistema temporal*” permet ajustar la melodia al tempo a través de la pulsació i els accents.

En la següent imatge, es mostra com la melodia segueix el seu camí en el “*gir temporal superior dret*” i en canvi la percepció temporal es du a terme en les àrees dels ganglis basals i de l'escorça pre-motora.

Segons l'autora, aquests dos sistemes funcionen en conjunt i transmeten la informació a través de connexions neuronals. Aquestes connexions són distintes a les que processen el lèxic musical, que són allà on es troba la informació musical que rebem durant tota la vida.

Aquesta part és l'encarregada de posar en funcionament el lèxic fònic per el cant, l'execució musical i la memòria associativa per a la recuperació d'elements musicals i no musicals.

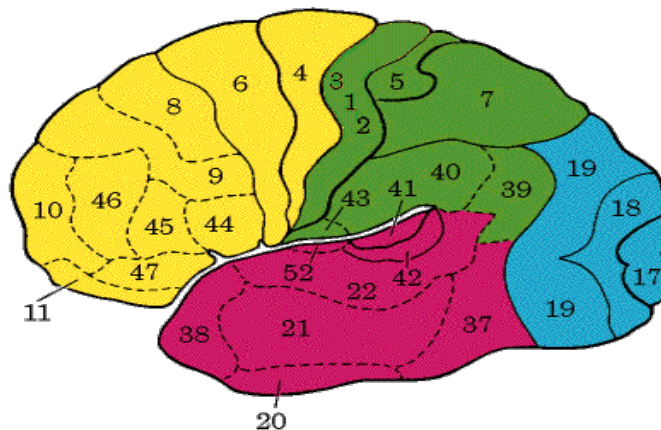
És una mostra de ressonància magnètica de l'estudi esmentat anteriorment que va realitzar Pérez(2008), que ens mostren les parts que participen en el model cognitiu musical.

L'autora Pliego (2014), menciona que quan escoltam música encara que puguem percebre les ones sonores que es transmeten a través de l'aire, també sentim diverses emocions. L'autora esmenta certs estudis de la Universitat de Texas on es va realitzar un escaneig cerebral conegut com a PET o “Tomografía per emissió de positrons”, utilitzant pianistes professionals, mentre estaven tocant una peça musical.

En aquestes proves es va observar un augment de l'activitat cerebral referint-se a l'àrea del lòbul temporal coneguda com “Corteza de asociación auditiva secundaria” o “Àrea de Wernicke”, que segons l'autora és relacionada amb l'àrea encarregada de la descodificació del llenguatge i també amb alguna petita regió del lòbul frontal.

Amb diversos experiments aquests mateixos investigadors van observar que els elements com l'harmonia, la melodia i el ritme d'una peça musical, activen zones separades del lòbul temporal en els dos hemisferis.

Així (Brodmann, 1909 citat a Pliego, 2014), va dividir el cervell segons el tipus de neurones a cada zona, com es mostra a la imatge.

Àrees de Brodmann definides per Korbinian Brodmann. (1909).

Imatge extreta de : <http://www.umich.edu/~cogneuro/jpg/Brodmann.html>

Segons (Brodmann, 1909 citat a Pliego, 2014), les àrees de l'escorça temporal les quals emeten resposta a la melodia són la 21 i 22. Per altra banda, l'harmonia es processa en la 20, 21, 22 i 37 i el ritme s'activa a la 20 i 21. A l'escorça frontal pre-motora es va poder observar una resposta als canvis de ritme a la regió 6, també l'estimulació amb l'activitat de discriminació de melodia va ocasionar respostes en el lòbul lateral 44 i 45, que són zones que formen part de l'àrea anomenada “De Broca” que s'identifica com la que intervé en el llenguatge.

Segons l'autora, encara que normalment es relaciona el cervell amb una àrea per a les accions motores, considera que també realitza alguna activitat en relació amb l'escorça auditiva més secundària del cervell. Això també demostra que aquesta zona del cervell també participa en el procés musical.

L'estructuració de les àrees musicals, demostra que en el cervell hi ha diverses zones diferenciades i encarregades de processar els elements musicals per separat.

Així doncs podem observar com les àrees que s'activen en el cervell quan es practica o s'escolta música, estan en contacte o són les mateixes que certes habilitats bàsiques com és el llenguatge.

4.4 .Beneficis de la musica en el desenvolupament de l'infant.

Com havia esmentat en el punt anterior, segons diversos autors, l'aparell auditiu ja funciona a dintre del ventre de la mare i ja respon als estímuls que li son enviats des de fora amb moviments i canvis de posició. El fet de que aquest sentit es desenvolupi tan prest i abans que d'altres, denota la seva importància en el transcurs del desenvolupament infantil. Per tant, si s'estimula musicalment als nadons des de ben petits, el beneficis seran encara més grans.

Segons l'autor Pérez (2012), l'educació musical té una gran importància ja que permet un desenvolupament emocional, físic i intel·lectual. Per això és important que tots els educadors que es troben amb infants en edats de desenvolupament, promoguin aprenentatges significatius per a que puguin construir una base de coneixements.

Per això segons l'autor, és important englobar totes les vessants d'expressió possibles:

“Conviene acudir a las vías de expresión que nos sean posibles, desde el paisaje sonoro, hasta la danza infantil, el gesto, el cuerpo como instrumento musical (body music), los instrumentos de pequeña percusion, la voz con sus infinitas posibilidades. El proceso de escuchar, sentir y expresar.” (Pérez,2012).

L'autor comenta que en aquesta etapa la música forma part de l'infant en tots els sentits, com es mostra a investigacions d'autors com Moorehead i Pond que varen realitzar entre 1940 i 1978 o bé Campbell al 1998. (Campbell i Scott Kassner,2006 citats a Pérez,2012) comenten que la música és part principal de molts jocs per al desenvolupament a l'educació infantil .

Pérez(2012), explica que l'educació musical ajuda a l'infant al desenvolupament de certes habilitats com per exemple entendre el ritme o aprendre a descodificar un sistema. Així també segons l'autor (Huttenlocher,2002 citat a Pérez,2012), la musica també ajuda al desenvolupament memorístic, a expressar sentiments i emocions, el reconeixement de diverses estructures musicals i a la psicomotricitat fina i gruixuda.

Per altra part, segons els autors (Ho, Cheung, y Chan,2003,Hetland,2000,Cheek y smith,1999 citats a Pérez 2012), expliquen com la música és un pilar fonamental per a la millora de la memòria verbal, el raonament espacial i l'evolució en l'aprenentatge de les matemàtiques.

També, com diu

(Adcock et al.,2008 citat a Pérez,2012) la música beneficia el desenvolupament i l'adquisició de l'alfabetització i les habilitats lingüístiques.

Així també, la música provoca i ens fa sentir emocions positives i negatives depenent de si ens és agradable o ens provoca un bon record, o bé negativa, si ens provoca angoixa, por, enuig.. Certs autors i neuròlegs reconeguts han explicat com la música provoca respostes emocionals a nivell cognitiu.

Com diu l'autora Mosquera (2013), la música és produïda per instruments i un instrument que posseïx la majoria de persones són les cordes vocals. Quan escoltam una veu o escoltam la nostra pròpia veu ens provoca diverses emocions i sensacions, depenent de la intencionalitat en que es canti. Segons l'autora l'audició de la veu ens pot produir alegria, tranquil·litat, felicitat... i per altra part també ens pot evocar a sentiments d'odi, malestar o rabia.

Així també les autores Herrera i Buzzian (2014), exposen com la música ens provoca emocions a través dels mecanismes que activa en el cervell, activant-ne de diferents com el memorístic o el visual.

(Juslin i Västfjäll, 2008 citats a Herrera i Buzzian, 2014) aporten que la música beneficia a la salut i al benestar personal que es tradueixen en emocions.

També Duncan (2007), parla de les arts com ajudants en el desenvolupament de les emocions i dels processos de reflexió. Dins les arts també anomena la música, que considera com una forma de

“creativitat i simbolització” que ajuda a la comunicació.

El mateix autor, comenta que les arts inclouen la música, agilitzen un procés emocional si es poden experimentar i amb l'experimentació s'evocaran emocions amagades o desconegudes.

“San Agustín y Rosseau, relacionan ampliamente la música con los sentimientos i pasiones”
(tur,1992)

4.5 .L'audició musical.

Un aspecte de pes important en la música, és l'audició. En la nostra vida quotidiana estem rodejats de sons, alguns agradables, alguns desagradables però en definitiva el nostre aparell auditiu està sempre rebent informació.

Com diu López (1993), el món sonor són tots aquells sons que ens acompanyen en el dia a dia i l'oïda és aquell canal que aporta la connexió entre l'exterior i el que percep l'orella i processa el nostre cervell.

Amb l'audició musical es desperta la sensibilitat de l'infant, el seu sentit estètic, la capacitat auditiva, educar la seva veu i per aconseguir-ho es aconsellable utilitzar la música en la seva totalitat, de so i de forma, amb els elements que la integren, exercitar l'atenció i la memòria, els reflexos auditius i motrius.

(Barbarroja, 2009)

L'autor Schafer (1967), remarca com l'òrgan auditiu està indefens i a disposició de qualsevol so. Ens parla de que altres òrgans sensorials com l'ull es poden tancar, en canvi l'òrgan auditiu està sempre obert. Per altra banda, l'ull també es pot dirigir cap allà on la persona vulgui mirar i en canvi l'orella capta tot allà que li arribar del seu voltant.

L'autor De la Creu (2006), comenta que els mestres d'educació infantil encarregats d'introduir la música, tenen a les seves mans la responsabilitat d'entendre i conèixer bé tot el que escolten per així posteriorment pugui abastir a l'infant amb les eines que necessitarà per a poder ser crític amb allò que escolta i per a què pugui escoltar de forma atenta i conscient.

El mateix autor, ens explica que la música té un "*caràcter intrínsec*" que és l'abstracció i per això és molt important que les didàctiques que es duen a terme ajudin a l'infant a situar-se i a concretat tot allò abstracte.

"Escoltar música és, tal vegada, un dels actes conscients més abstractes" (De la Creu, 2006)

L'autor (Serafine, 1988 citat a De la Creu 2006), situa l'audició com una activitat creada i estructurada a través de l'acció temporal que s'escolta en una composició. És important doncs, per als mestres aportar unes bases als infants per a que puguin interpretar, adreçar-se, per a que es puguin connectar amb aquests sons organitzats de forma temporal.

En aquest sentit, el fet de que hi hagi una pluralitat d'alumnes que desencadena una diferència de grau d'escolta, es necessita començar per un punt que sigui entès per la majoria i que atregui a tots els alumnes, que puguin entendre el que s'està treballant.

També, l'autor aporta que en les audicions actives és necessari trobar música o sons adequats per a treballar allò que s'havia plantejat i que no sigui un acte aïllat sinó que es pugui repetir per un millor enteniment i assimilació de l'infant.

Segons les autores Casanovas, N, et al. (2010) Quan parlem d'audició parlem d'escoltar i en aquest cas referint-nos al món musical parlem d'escoltar música. Es parla que l'audició és una eina que té significat de forma autònoma, ja que per a les persones la música de qualitat provoca emocions agradables. Però a part és un recurs bàsic per a poder entendre la música ja que és un recurs per a l'educació auditiva i per a prendre contacte amb el sistema musical.

Les autores parlen de el món actual està carregat d'estímuls sonors i és molt difícil trobar un espai de silenci que puguem escoltar. Vivim en un ambient de contaminació sonora que afecta als infants alhora de concretar i classificar tot el que arriba a les seves orelles, ja que es troben dintre d'una bombolla sonora i els resulta molt complicat distingir els sons del que es global.

Les audicions possibiliten una presa de contacte amb entendre els sons. A l'escola, és necessari canalitzar la curiositat i l'afany de conèixer dels infants que tenen des del naixement i proporcionar moments i espais adequats per a què puguin satisfer aquests desitjos i per a que es produeixi un aprenentatge. Segons les autores, en l'audició musical, és bàsic propiciar un espai on els sons siguin purs i nítids per a la seva identificació i també per a l'escolta del silenci.

L'audició, ha de ser atractiva per l'infant perquè sigui entenedora i estimuli la connexió, la comparació, el lligar estructures i moments i perquè ajudi al desenvolupament integral.

Des de ben petit, l'infant ja practica la seva escolta. Quan és un nadó i la mare el bressola o li canta el nadó escolta, quan els adults juguen amb ell, també escolta. En aquesta etapa és més fàcil trobar moments per a l'escolta del silenci perquè les relacions normalment es donen en un espai més familiar on no hi ha tanta aglomeració sonora.

El distints jocs que provenen de les llars, com les cançonetes, els jocs de falda, les moixaines són de gran utilitat a les escoles. Els moments en que s'usen aquests recursos, es crea un ambient d'escolta i és tasca de l'educador que aquests instants siguin engrescadors per als infants i que ajudin a una estructuració sonora.

Com comenten les autores, com a mestres és necessari entendre bé el que és escoltar la música i viure-ho per a posteriorment transmetre-ho als infants. Per a transmetre la música als infants és important mostrar actitud i mostrar el gaudi.

Segons ens expliquen les autores, l'audició desenvolupa les capacitats d'atenció i escolta i dona la possibilitat la calma i silenci, fet que propicia una major concentració i coneixement de la pròpia persona.

A l'educació és fonamental el fer de parar i escoltar en tots els aspectes. La música és una via per aprendre i entendre i alguns cops els mestres copsen el temps exposant i deixen poc marge per al silenci, per a entendre i encontrar el significat. Per altra banda, l'infant com a ésser actiu es sent més atret per tot allò en que pot participar, i la música i en concret l'audició musical ho permeten.

És important que els infants tinguin un espai per a poder participar en les audicions i puguin expressar allò que els hi provoca i com ho senten.

A l'escoleta de nadons i a l'educació infantil, segons les autores, és convenient la pràctica d'audicions durant el dia a dia, ja que en aquesta etapa tenen facilitat per a crear una base musical i per a poder començar a entendre.

Amb els infants en edats primerenques, les audicions musicals que es poden experimentar amb el cos, amb gestos, el fet de que s'estimuli el plaer d'escoltar música, fan que tot allò que han pogut viure s'introdueixi més fàcilment dins la memòria auditiva.

A les audicions és molt important no forçar els infants que no tinguin ganes d'escoltar-ne, ja que no tendria cap sentit. És necessari que l'infant es senti engrescat i per altra banda també és bàsic un espai i un ambient favorable per a poder fer-ho. En aquest espai, si és possible és recomanable que els infants puguin asseure's còmodes i tinguin espai per experimentar tot allò que els provoca l'audició amb el cos.

Segons les autores Casanovas, N, et al. (2010), una audició pot existir de moltes formes, pot ser escoltar els sons dels carrer, o bé animals, el vent... És considera audició si escoltam amb deteniment amb l'objectiu de trobar un significat.

Les autores fan una classificació, en aquest cas referint-se més en concret a l'escolta activa de música convencional que és la següent:

-Audicions de música enregistrada. Ens parlen, de que és la forma més habitual en que es treballa l'audició gràcies a la varietat de formats que podem trobar avui en dia, amb els quals podem accedir a tot tipus de música.

-Concerts fora de l'espai de l'escola. És l'experiència d'observar la música en viu. Aporta als infants la possibilitat de veure els instruments que produeixen un determinat so i relacionar-

los.

-L'auditori: Són diverses audicions i activitats musicals per a infants que distints grups ofereixen a les escoles o als teatres, que han sorgit davant la demostració en els darrers anys de la importància de la música en les primeres edats. Per als infants en les primeres edats, el vincle amb l'adult és bàsic i per a ells, la veu de l'adult encantadora. Per aquest motiu si també la veu es completa amb l'acompanyament de l'instrument, per els infants és emocionant i engrescador fet que ajuda a l'entusiasme i a la consciència del que estan escoltant. A mesura que els infants creixen i el vincle afectiu ja no és tan important, les audicions enregistrades seran més importants per la gran quantitat de informació i les seves possibilitats

“L'audició musical suposa: escoltar, assimilar, intuir, raonar, identificar, reconèixer, entretenir, denominar, classificar, comparar, interioritzar, reviure, memoritzar, reproduir. A qui agradant-nos la música, hem assumit el repte de la seva docència com a especialitat, sigui transmesa a l'edat que sigui, hem de fer el possible perquè aquestes accions generades en la intel·ligència emocional i racional, siguin traspassades en la nostra feina a l'aula.” Guardiet (200).

(Della Casa, 1985 citat a Barniol, 2000), aporta que l'audició és considerada un fet psicològic, que engloba diversos òrgans. Quan captam un so, i aquest és assimilat i processat, provoca un coneixement i provoca una “*representació interior*”.

Així també segons l'autor, l'audició que hem realitzat és efectiva, quan el so que hem rebut provoca l'inici d'un procés que acabarà en un aprenentatge significatiu i podrà relacionar-se en situacions d'abstracció o concreció de la intel·ligència de la persona.

4.6 L'audició musical activa i passiva.

Després de parlar de l'audició musical, voldria fer una petita distinció sobre com es pot donar aquesta audició o escolta.

Com diu López (1993), qui recolza la importància d'una audició activa, en el món actual hi ha molta contaminació acústica i soroll i per tant, cada vegada més, les persones realitzam una escolta passiva en el nostre dia a dia. Ja que en molts àmbits tenim una ambientació sonora que es queda en segon lloc.

Les persones aprenen a obviar la música que escolten en segons quins àmbits, perquè existeix una contaminació acústica. És per això que segons l'autora, és tan important dins l'educació musical una educació auditiva. Aquesta poca predisposició a l'escolta ocasionada per la contaminació, fa primordial l'estimulació de l'escolta activa. El fet d'estar immersos en una societat on domina el món de les imatges, es tradueix en una manca de concentració alhora d'escoltar i això és un entrebanc per a la percepció auditiva.

Així segons López (1993):

“Para ello no solo es preciso enseñar a oír, sino también a escuchar”

Per altra banda, l'autor Schafer (1967) , comenta que l'audició passiva, on els alumnes estan submisos a tot allò que els mostra el seu mestre, i no poden interactuar, no és eficient ja que creu que per entendre el so, és necessari crear so. Comenta que encara que el so que s'aconsegueixi en una aula no sigui agradable, almenys serà de creació pròpia i és a través d'aquest contacte i de l'experiència que l'aprenentatge serà més significatiu.

“Habremos hecho un contacto real con el sonido musical, y esto es más vital que el programa de audiciones más engolosinado que uno pueda imaginarse.” (Schafer,1967)

Així també Akoschky et al. (2008), comenten com el so ens envolta en tots els nostres moviments, que a vegades percebem però a vegades ignoram. Altres vegades aquells sons en són donats per la societat o per les modes, i per altra part, a cops podem triar.

Expliquen com els infants quan arriben a l'escola, porten a l'esquena una quantitat elevada d'informació que encara no han processat. Com que de ben petits ja són sensibles al so, conserven moltíssima informació sonora que ha rebut una atenció passiva.

Comenten com l'escola és la responsable de fer-se càrrec d'encarrilar tots aquests sons sense sentit que porten els infants. L'escola ha de donar-los un significat i ha d'ampliar el ventall sonor que se'ls ofereix.

Com diuen els autors, l'audició activa dels infants al llarg del seu desenvolupament adquireix més sentit, en l'escolta dels sons del dia a dia a l'escola, de les joguines, de la mestra/e... en tot això la mestra/e haurà de propiciar uns espais, unes activitats i uns sons que siguin atractius per als infants i que permetin cridar la seva atenció i interès.

El fet de dirigir l'atenció dels infants cap a una característica específica dels sons quotidians del dia a dia ajuda a que aprenguin a percebre.

4.7 L'audició musical a les escoles.

Com ja sabem, en els darrers anys, a les escoles la música ha sofert atacs en matèria legislativa, que han fet minvar les possibilitats d'expansió d'aquesta matèria bàsica. Però tot i així des de les escoles es segueix impulsant i investigant la millor manera de treure el màxim rendiment amb totes les possibilitats que ens dona la música.

Així doncs, segons Pérez (2000) els infants en el moment de néixer ja tenen habilitats inherents per a la resposta musical i al seu desenvolupament. Però perquè aquest desenvolupament qualli, és imprescindible una educació correcta. És necessari que les persones encarregades de l'educació dels infants en aquestes etapes, entenguin com es desenvolupa en aquest sentit i puguin conèixer formes de comunicar-se amb l'infant a través de la música.

L'autor Barniol (2000), comenta que l'audició musical és una activitat que ens ajuda en molts àmbits i a l'escola. És important que l'infant aprengui a ser sensible davant les audicions i que pugui mantenir una actitud activa. El fet de poder comprendre l'audició ajuda a involucrar-se i viure l'obra musical.

L'autor parla de que l'audició musical, és una part de la música emocionant i alhora difícil, ja que és la via per la qual els infants aprenen a apreciar la música.

Segons (Swanwick, 1979 citat a Barniol, 2000) l'audició és el motiu principal de l'existència de la música i l'objectiu primordial de l'educació musical. Aquest autor té un model en el qual es basa en la composició i la interpretació com a eines bàsiques per a l'experiència musical.

Barniol (2000), remarca que l'escolta musical a l'escola compon un marc òptim per a que flueixin les emocions. Els infants, quan escolten un obra musical, estan experimentant i estan immersos com a protagonistes d'aquella obra i així com van desenvolupant la seva oïda, poc a poc podran entendre les sensacions que l'autor de l'obra ha volgut expressar.

L'audició, és una barreja de tot el que compon la música, elements sensorials i naturals.

Segons l'autor, amb el temps i a mesura que ens anem desenvolupant, aprenem a reaccionar de forma emocional i intel·lectual a tots aquells sons que percebem.

A mesura que l'educació de l'oïda va avançant, tenim més capacitat de separar, analitzar i així poder augmentar els nostres coneixements musicals. Tot aquest procés repercuteix en altres competències com la memòria, la imaginació o l'atenció. També, és un camí per a desenvolupar el gust per la música i la seva comprensió, per a començar a tenir una cultura i

uns coneixements bàsics.

Per altra part, també ajuda a aprendre a ser crítics i a saber trobar un sentit estètic.

L'autor afirma doncs, que a l'escola l'objectiu de l'audició musical és desenvolupar les capacitats d'escolta, comprensió i anàlisi de la música.

Encara, avui no és gaire habitual l'assistència a concerts si no és un acte molt publicitat o bé socialment molt important. Per això mateix, l'escola ha de fomentar aquest tipus d'educació i culturització musical i posar a disposició dels infants aquest tipus d'activitats.

Barniol, explica que quan una persona adulta ha d'anar a un concert, de forma habitual no ho decideix 10 minuts abans sinó que s'ha planificat prèviament, el concert s'espera com una festivitat i es creen unes expectatives. A l'escola, a causa de la poca disposició de temps, el dia a dia és molt ple de matèries, aleshores quan després de realitzar una hora d'expressió oral i una hora de matemàtiques, els infants s'han de preparar molt ràpidament per a les audicions. D'aquesta manera, és molt complicat i quasi impossible esperar que tan ràpidament tot estiguin engrescats amb aquella audició, o estiguin preparats per a escoltar amb atenció. Per tant, el mestre ha de procurar propiciar un espai de temps adequat per a que els infants es puguin situar.

“Aquell que pensa que entén una cosa només llegint-ne el títol i el programa, s'enganya a si mateix” Barniol (2000)

Amb aquesta frase, l'autor ens vol comentar la gran necessitat d'ensenyar als infants a entendre. Totes les persones tenen el dret d'entendre i conèixer la base musical, i de tenir una cultura.

L'audició és una eina per a ensenyar als infants a escoltar i a desenvolupar la seva autonomia referent a l'escolta musical.

El desenvolupament dels instruments de percepció i més endavant l'adquisició de l'habit de presenciar concerts, han de ser objectius importants de l'educació musical a l'escola.

5. Aplicació pràctica

5.1 Observació:

Durant un període de tres mesos i mig, he tingut l'oportunitat d'estar present i participar en el dia a dia a l'aula de tres anys de l'escola Maria Antònia Salvà, de la barriada de Son Sardina a Palma.

En tot aquest temps he pogut recollir molta informació específica, sobre els beneficis de l'audició musical durant la jornada escolar. La qual he sintetitzat i classificat en diferents apartats, depenent de la situació i la informació en que em fixava en un moment en concret.

Moments de la jornada:

5.1.1 El bon dia:

El ritual del bon dia, es duu a terme cada dia a les 9 i 30 hores, després de que tots els infants haguin arribat i les famílies ja haguin abandonat l'aula. En aquest cas, a l'aula de tres anys, s'asseuen en rotllana i la mestra es col·loca de manera que pugui ser visible per a tots els infants.

Es compon per un repertori de 3 cançons que interpreta la mestra, amb l'ajuda de titelles per fer-ho més visual. Les titelles estan directament relacionades amb la cançó.

Per a iniciar el ritual, s'elegeix a l'atzar un ajudant que interpretarà davant els altres infants les cançons amb els titelles amb l'ajuda de la mestra i realitzarà les diferents accions que es porten a terme amb les audicions.

Per a començar lloc s'interpreta la cançó del bon dia, mostrant amb les titelles, que el dia s'inicia amb la sortida del sol quan s'amaga la lluna, com diu la cançó. Aquesta acció la realitza l'infant elegit ajudant. Seguidament es remarca l'inici del dia amb el cant del gall que també s'interpreta amb un titella que porta la mestra.

A continuació, es fa la cançó del pastoret que fa referència al temps meteorològic del dia. Durant la qual, l'infant que ha estat elegit, a través d'un cilindre que s'anomena telescopi, va observant el temps que fa a través de la finestra mentre els altres infants escolten i canten la cançó. La mestra també interpreta la cançó amb el titella d'un pastoret.

La tercera cançó, és la dels dies de la setmana i es demana als infants que es preparin amb el

dit gran alçat per a començar. La mestra, utilitza un guant que té un cap de gall distint a cada dit per a simbolitzar els dies. Aquesta cançó anomena tots els dies de la setmana i els infants els han d'anar seguint amb els dits de la mà. Es pot dir que la cançó relaciona cada dia amb un dit diferent per a facilitar el seu reconeixement per part dels infants. En acabar la cançó, els infants amb l'ajuda de la mestra, reconeixen en quin dia es troben.

Per acabar el ritual s'observa quins infants no han vingut a l'escola.

La base d'aquest ritual és l'audició musical de les cançons interpretades per la mestra, encara que els infants també l'interpreten de manera cantada i amb titelles.

A través d'aquestes audicions es treballen diversos aspectes que són principalment l'atenció, la situació en l'espai i el temps, la memòria i el llenguatge.

Veure imatge a l'annex 1

5.1.2 L'atenció:

El moment de l'arribada a l'escola, provoca un desconcert tant als infants com a les famílies per la gran afluència d'adults i infants en un espai reduït. Hi ha infants que no porten bé la separació amb el familiar i per tant se senten plors.

Per altra part, també es senten adults parlant tan amb la mestra com altres familiars, els infants comencen a jugar a les diferents zones que se'ls ha preparat per tal d'organitzar una mica l'entrada.

Dins aquest petit caos, ja quan les famílies comencen a abandonar l'aula, cal dir que és imprescindible un moment per a que els infants es centrin. Que reconguin aquell espai diari, en el qual es situen amb la mestra i amb començar la jornada.

Aquest moment és el bon dia. Dia rere dia, he pogut veure com l'audició d'aquestes cançons, ha provocat que l'infant posi tot el seu esment en aquell moment. He pogut contemplar com simplement les primeres notes de les cançons, provoquen en l'infant un canvi immediat i porten a crear un moment de focalització amb el que s'està fent i es farà.

He comprovat l'efectivitat de l'audició en aquest instant, que agilitza el procés d'atenció fins a fer-lo quasi instantani.

El fet de que es realitzi de forma diària, afavoreix el procés, ja que els infants coneixen les cançons i poden anticipar allò que es farà, així s'elimina el desconcert inicial i tots els sentits es dirigeixen en aquells instants a l'audició musical.

5.1.3 La situació en l'espai i el temps.

Per als infants en aquestes edats, és molt important la pràctica de la situació en l'espai temps, ja que per a ells és molt complicat saber mesurar el temps i saber en quin moment es troben. Situar-se en l'espai, els ajuda a entendre el temps i viceversa i aquest coneixement es bàsic perquè els infants entenguin els esdeveniments del dia a dia.

Les audicions del bon dia, són fonamentals per aquesta tasca. La primera cançó del bon dia, recorda als infants que es troben en la primera fase del dia i que s'inicia la jornada escolar.

La segona cançó del pastoret, permet a l'infant de fixar-se en el seu entorn i encara que es refereixi al temps meteorològic, també proporciona a l'infant l'experiència d'observar que a una certa hora la llum és d'una manera o d'un altre, que potser plou i tot el dia el cel està igual, que a l'hora que venia a l'escola el sol encara no havia sortit i ara ja hi ha més llum... En definitiva li ofereix fixar-se i reflexionar sobre on es troba i quan.

La tercera cançó, és la que permet als infants saber en quin dia es troben i també on es troben, ja que relaciona els dies que van a l'escola i els dies en que es troben amb les famílies. Aquesta audició que s'acompanya amb una representació amb els dits, i proporciona als infant una seguretat temporal i espacial de saber en quin punt de la setmana es troben, quants de dies falten per el cap de setmana, que passa quan és un dia en concret, quines activitats es faran...

Alguns dies, he pogut veure com infants que en un primer moment es trobaven desubicats i no estaven connectats amb la situació en que es trobaven, durant el ritual, quan les audicions començaven, de cop canviaven i ja podien entendre que eren les nou i mitja del matí i que es trobaven a l'aula per a iniciar el dia.

Després del joc lliure, és un fet que marca el fi d'una activitat per iniciar-ne unes altres i que recorda a l'infant que es troba a l'aula i que després d'aquelles audicions ja sabrà en quin dia es troba, i quin temps fa, també sabrà quina activitat és la que es durà a terme, li donarà l'opció d'anticipar-se.

5.1.4 La memòria.

El bon dia, és un ritual molt propici per a treballar aquesta capacitat. Durant les audicions es posa en pràctica i s'entrena, ja que des de la primera audició fins a la darrera requereix de

memoritzar tant la melodia, com la lletra, com les accions que l'acompanyen així com també de recordar l'ordre en que es dura a terme.

Per els infants, és una manera de posar en pràctica aquesta capacitat sense que això requereixi un esforç massa elevat, ja que per a ells és divertit i ho estan fent pràcticament sense adornar-se.

Alguns infants recorden més fàcilment tot el procés, però en general he pogut veure com tots una vegada estan connectats amb allò que s'està fent, han pogut memoritzar les audicions i les passes a seguir.

5.1.5 El llenguatge

Cal dir, que en qualsevol audició musical que contingui lletra, porta inherent el treball del llenguatge. En aquest ritual es treballa el llenguatge de forma indirecta però englobant totes les vessants. Es treballa la dicció.

El fet de que la mestra sigui l'interpret de les audicions, provoca que l'infant que no sap com es pronuncia una paraula o té dificultats per entendre-la, es pugui guiar per la mestra, pugui observar com mou els llavis, els tons que utilitza per aquella paraula.

També, he pogut observar que les notes de les cançons, ajuden a l'infant amb la pronuncia, ja que aquest, pot relacionar cada síl·laba amb un to de la cançó que ja ha memoritzat i per tant, percep més fàcil la pronunciació perquè la lliga amb aquesta tonada.

He contemplat, com infants amb necessitats educatives especials de llenguatge, durant aquest ritual es trobaven al mateix nivell que els altres companys. El fet de la repetició diària permet a aquests infants que es troben amb més dificultat i que en alguns aspectes de llenguatge necessiten més temps per assimilar, puguin sentir-se igualment capaços. Aquest penso que és un reforç molt important a nivell lingüístic i d'autoestima cap a sentir-se capaç i engrescat a desenvolupar cada vegada més el llenguatge.

Així doncs, puc afirmar que durant aquests mesos, he pogut veure com aquestes audicions són òptimes per l'inici de la jornada. Ja que aquest és un moment de caos, i les audicions aporten un equilibri significatiu, que agilitza aquest procés, per tant tot es fa d'una forma més ràpida, que no significa de forma accelerada i buida de sentit, sinó que el procés s'agilitza i és molt

més fàcil l'inici de la jornada tant per els infants, com per la mestra.

5.1.6 Recollida i canvi d'activitat.

A l'aula de tres anys, el moment de recollida es concep també com un moment educatiu, en aquest moment que es repeteix en diverses ocasions durant la jornada, la mestra també opta per l'audició musical a l'hora de captar l'atenció dels infants i que aquests es puguin situar en l'espai i el temps.

Normalment, s'utilitzen dues audicions durant la jornada de forma indiscriminada, que també són interpretades per la mestra. Aquestes audicions fan al·lusió al moment en que es troben i mostren que s'han de recollir totes les coses al seu lloc.

He contemplat, com aquesta és la forma més eficaç perquè els infants entenguin de forma àgil i ràpida on es troben i el que s'ha de fer. Altres vegades les mestres, i jo mateixa a l'aula, hem intentat dirigir aquest instant, sense l'audició musical i ha resultat molt més difícil i desorganitzat.

Utilitzant les audicions, es crea un procés ràpid del qual els infants són conscients del que han de fer.

Veure imatge a l'annex 1

5.1.7 La tornada del pati.

L'hora de l'entrada a l'aula, és un instant delicat en que els infants passen d'un espai més obert, on poden realitzar activitats de moviment i on el seu cos està molt actiu, a un espai tancat on es duren terme accions més calmades i on no hi ha tanta llibertat de moviments.

Aquesta passa en que el cos i la ment s'han d'adaptar a un altre ambient amb un període curt de temps, no es pot deixar de banda ni menysprear la seva rellevància.

A les primeres edats, als infants els resulta molt complicat realitzar aquest canvi quan el seu cos està actiu i alterat.

D'aquest aspecte es van adonar a l'aula de tres anys i per aquest motiu de forma habitual, posen en pràctica l'audició musical per a la relaxació.

Quan als infants van entrant a l'aula, la mestra ja ha preparat un reproductor amb música que es compon de ritmes tranquils i tons suaus, amb un volum moderat. Els infants es van seient a

les cadires, encara alterats i la mestra els va demanant que tanquin els ulls i escoltin la música. Les mestres acompanyen l'audició amb objectes de massatge, com poden ser pessigolles al coll amb una ploma o bé un petit massatge amb una pilota i ho van realitzant a cada alumna mentre escolta la música.

He observat, com en el primer moment que els infants es preparen per a l'audició, el seu estat d'excitació canvia de cop, i comencen per a escoltar fins que estan immersos totalment en l'audició. De vegades, hi ha infants que els costa més aquest pas, però l'audició d'aquest tipus de música els ajuda de forma considerable i encara que estiguin més temps, tard o d'hora també es capfiquen dintre de la música i el seu estat d'inquietud passa a ser d'assossec i serenitat. D'aquesta manera és molt més senzill i plaent, el moment d'adaptació del cos, d'un espai a un altre i l'audició musical facilita aquesta passa.

He comprovat, la gran importància de l'audició musical en aquest canvi, ja que alguns cops en que no s'ha utilitzat, l'adaptació a l'aula ha estat molt més difícil i prolongada per als infants, que han estat més de vint minuts a estar tranquils, inclús alguns no ho han aconseguit. En canvi, en tots els dies que l'audició musical per a la relaxació del cos, ha estat present, s'ha aconseguit una calma general amb menys de deu minuts, per tant he constatat l'efectivitat de l'audició musical per a l'adaptació d'un espai a un altre, que facilitarà tant als mestres com als infants aquest procés.

5.1.8 La finalització de la psicomotricitat.

Els infants de tres anys, realitzen dues hores setmanals de psicomotricitat que es porta a terme al gimnàs.

Durant dues hores, els infants es troben en un ambient d'estimulació de moviment i en un espai on el so és molt potent, ja que el gimnàs és molt alt i ample i la reverberació és elevada, fet que ressalta molt la mescla de veus i sorolls.

Amb tot aquesta aldarull, i davant la dificultat que tenien les mestres per a finalitzar l'activitat, van provar l'opció d'utilitzar l'audició musical per a la finalització de la psicomotricitat.

Es tracta d'una cançó senzilla interpretada per les mestres, que fa referència a que s'ha acabat la sessió i que els infants han de deixar de fer l'activitat que duen a terme, per a posteriorment anar a asseure's al lloc corresponent.

Aquesta audició es succeeix a cada sessió i durant les meves observacions, he pogut veure

com tots els infants només amb les primeres notes de la cançó, ja saben el que han de fer, i encara que alguns es resisteixin a dur-ho a terme, en són conscients.

Amb la utilització de l'audició musical, s'aconsegueix en menys de tres minuts, que els infants estiguin preparats per a la finalització de la psicomotricitat, i facilita a les mestres aquest procés.

A part de les audicions musicals del dia a dia, també he pogut observar ja sigui de forma participant o no participant activitats periòdiques on es treballa específicament, l'audició musical i la consciència sonora de l'entorn.

5.1.9 Les activitats de jocs cooperatius:

Per altra part, també un cop a la setmana es realitzen els jocs cooperatius, en molts dels quals la base és l'audició musical que marca el ritme del joc.

He contemplat com en aquest jocs, les audicions van lligades amb la història que es vol contar i amb les passes que s'han de seguir per tal de guiar als infants.

Quan es realitzen aquestes activitats amb l'acompanyament d'audicions musicals, ja sigui de forma activa o passiva, he observat com és de manera més organitzada i conscient. Com el joc es fa molt més entenedor per a l'infant que amb l'ajuda de la música pot anticipar i recordar les passes a seguir.

5.1.10 El treball de l'audició musical a l'àrea de música:

En aquest recull d'observacions, tampoc pot mancar el treball que es fa setmanalment a l'àrea de música amb la mestra especialista.

En les sessions en que he pogut estar present, he estat observadora no participant. En aquest cas m'he fixat amb que la mestra en les sessions en que treballa l'audició, aprofita per a mostrar als infants un ventall d'audicions de tot el món, amb ritmes i melodies molt diferents que criden l'atenció dels infants com un descobriment.

D'aquesta manera, a part de treballar totes les capacitats que he esmentat anteriorment, com la memòria, l'atenció i la situació espai temporal, mostra als infants diferents formes d'entendre

la música i el so i diferents maneres d'entendre el nostre entorn.

Per altra part, també vaig poder observar com es remarca molt el treball del llenguatge, no només del català sinó d'altres llengües.

En una sessió la mestra va utilitzar una cançó popular alemanya, que parlava sobre els padrins, i els infants havien d'imitar algunes paraules en alemany amb l'ajuda de la mestra. Així els infants comencen a estar en contacte amb altres idiomes en una edat òptima i d'una forma divertida.

5.2 Les activitats de filosofia 3/18:

La filosofia 3/18 és una metodologia que han començat a instaurar aquest mateix any a l'escola, i es tracta de que els infants aprenguin a pensar i reflexionar i es converteixin en persones crítiques i creatives.

Aquestes activitats, es realitzen de forma setmanal, i durant tres sessions s'ha enfocat a la consciència sonora i a aprendre a escoltar.

5.2.1 1ra activitat. Aprendre a escoltar els sons de l'entorn.

Aquesta activitat, es va realitzar durant una sessió de filosofia, amb la meitat del grup una setmana i la següent amb l'altre meitat.

Juntament amb la mestra, agafarem els infants i vam sortir a l'entrada de l'escola i ens vam asseure en rotllana.

Es va explicar als infants, que necessitàvem silenci per a poder escoltar tot els que ens envolta. Passats cinc minuts, la mestra va anar demanant a cada infant els sons que havien escoltat.

La majoria dels infants, van esmentar sons que no havien escoltat, fruit de la seva imaginació, això va demostrar la necessitat que tenien els infants d'aprendre a escoltar amb atenció el nostre entorn.

Així doncs, la mestra els va tornar a explicar l'activitat i al cap de cinc minuts, va anar demanat un per un als infants els sons que havien escoltat, aquest cop si que van encertar,

alguns van esmentar sentir un home que parlava, uns altres havien escoltat els ocells, d'altres un cotxe...Aquesta mateixa activitat es va repetir amb l'altre grup i va tenir un resultat similar.

La mestra va veure necessària la repetició d'aquesta activitat, que es va tornar a dur a terme en el mateix lloc.

La sorpresa va ser, que es va mostrar una millora considerable en l'escolta dels infants. El fet de que ja s'hagués realitzat aquesta pràctica anteriorment, va fer més comprensible per a ells el que s'havia de fer. Per això les respostes dels infants quan la mestra els va demanar que havien escoltat van ser més precises com una full que es mou a l'arbre, l'aire, una ovella que es sentia lluny...

Vaig poder observar, com amb la pràctica, l'audició i l'escolta es millora considerablement, ja que només en dues sessions, el nivell de concreció va ser molt més alt.

Per altra part, amb la realització d'aquestes activitats d'escolta, s'ajuda a l'infant a ser més conscient del món sonor que el rodeja, ja que la contaminació acústica dels nostres temps és molt elevada i he comprovat la necessitat d'aquestes pràctiques.

5.2.2 2na activitat. Els sons de l'aigua.

Inclusa a dins la filosofia 3/18, vaig realitzar un altre sessió d'audició musical sonora. En aquest cas dirigida als sons de l'aigua. Per introduir l'activitat, els infants es van asseure en rotllana i vam escoltar l'audició "*Miniwanka. The moments of water*" de L'autor R.Murray Schafer, en la qual amb diferents veus en cor s'imita el so de l'aigua en distints estats.

En un primer moment els infants, no sabien de que es tractava, simplement creien que era una audició peculiar, però amb l'ajuda d'algunes indicacions meves com demanar a que els recordaven els sons de l'audició, un dels infants va expressar que li semblava a quan plovia. I després la resta d'infants, es van adonar que aquella audició representava els sons de l'aigua.

Després d'escoltar-la una vegada més, ens vam dirigir als banys on vam poder escoltar l'aigua en diversos estats i la vam imitar amb les nostres veus.

Posteriorment vam fer una petita composició, amb els sons que havíem escoltat al bany.

Amb aquesta petita activitat, vaig observar com a l'edat de tres anys els infants ja tenen una capacitat immensa per a l'audició, però aquesta capacitat es veu reflectida si es practica específicament. He vist, com la pràctica d'aquestes activitats periòdiques implica un

entrenament de l'audició i l'escolta que es veu reflectit en les audicions que es duen a terme de forma quotidiana i viceversa. Per altra part, també ajuden a que l'infant sigui més conscient de que ens trobam envoltat de sons diferents i que em d'aprendre a escoltar el que ens rodeja per entendre l'entorn.

Després d'aquestes activitats, els infants han sigut molt més conscients d'allò que escolten i ho han mostrat en situacions espontànies fora del context de les activitats.

Veure imatges a l'annex 2

5.3 Enquestes.

Per tal de poder complir els objectius proposats al meu treball final i poder tenir més dades a més de l'escola observada.

He realitzat enquestes a distintes mestres, d'escoles situades a distintes zones geogràfiques de titularitat pública, per a obtenir informació variada, de si treballen amb les audicions musicals en el dia a dia escolar i com les treballen amb els infants, per a posteriorment fer-ne una comparativa.

Les escoles seran anomenades successivament A, B i C per conservar la seva privacitat.

En primer lloc **l'escola A**, un centre públic de la zona de llevant de Mallorca. Aquesta escola es troba en un barri amb un grau de problemàtica social, que ha anat amb augment els darrers anys. En segon lloc, **l'escola B**, és un centre públic de la zona del Migjorn de Mallorca amb unes ràtios elevades. El tercer centre, **l'escola C**, és un centre públic situat a Palma, en un barri d'un elevat conflicte social.

A continuació és mostra una taula per a clarificar les dades obtingudes dels tres centres:

	Centre A	Centre B	Centre C
Presència musical a l'escola	Escassa	Escassa	Escassa
Presència de l'audició musical	Situacions puntuals	Situacions puntuals	Situacions puntuals
Treball de l'audició musical de forma activa	Cap, només a l'àrea de música	Cap, només a l'àrea de música	Cap, només a l'àrea de música
Utilització de l'audició musical en moments de canvi o inici d'activitats.	Mai	En ocasions molt puntuals	De forma combinada i en

			moments puntuals.
Com es mostra als infants els moments de canvi o inici d'activitats.	De forma oral	De forma oral i en algunes ocasions amb audicions musicals.	Combinant les audicions musicals amb la verbalització.
El temps aproximat que transcorre des de que s'anuncia el canvi fins que els infants estan atents i preparats	10 minuts	5 minuts,	10 minuts
Els infants es situen en l'espai i el temps, saben en el moment en que es troben.	A vegades	Quasi sempre	Sí, depenent del seu nivell
Com es passa d'una activitat de moviment i excitació a un altre més calmada.	Audició musical i jocs lliures	verbalment	Audició musical i massatge
Temps aproximat en que l'infant canvia del moviment a la calma.	10 minuts	10 minuts	10 minuts, algun infant en cap moment.
Els infants coneixen l'entorn proper de l'escola.	Alguns	Alguns	Alguns
Pensa que l'audició musical és necessària per ajudar a l'infant a situar-se en l'espai i el temps	Sí	Sí	Només en moments puntuals

Veure a l'annex 3

5.4 Entrevistes:

L'entrevista, ha estat un altre font d'informació en la qual he pogut recollir una informació més extensa sobre l'audició musical, en centres de diferent titularitat i localització.

En l'organització de les preguntes, he situat tot allò referent a l'audició musical de forma específica cap al final, per a evitar una resposta condicionada a la resta de preguntes.

D'aquesta manera les respostes de les mestres, s'han adreçat de forma més verídica a les preguntes sobre tècniques, metodologies i rutines.

En aquest cas, la primera entrevista s'ha realitzat a Alicia Pizà, una mestra d'educació infantil de l'escola Àgora de Calvià.

Aquest centre es de titularitat privada, i acull alumnes de moltes nacionalitats, sobretot del nord d'Europa i la majoria provenen de famílies de classe mitja-alta.

Seguidament, la segona entrevista s'ha realitzat a Maria de Lluch Sosa, mestra de l'escola Sant Vicens de Paül de Sóller, que és un centre del FECIB (Fundació Escoles Catòliques Illes Balears).

Finalment la tercera entrevista s'ha realitzat a Margalida Cladera, mestra de l'escola Molí De'n Xema de Manacor, una escola pública de nova construcció, amb un alumnat divers que es mou dins la classe mitja.

Veure entrevistes a l'Annex 3

Per a clarificar les dades, es troben reflectides en la següent taula:

	Centre Privat	Centre Concertat	Centre Públic
Presència musical a l'escola	Elevada	A vegades	Sí
Presència de l'audició musical	Sí	En moments específics.	En moments específics.
Treball de l'audició musical de forma activa	Sí	Només a l'àrea de música.	Existeix de forma activa i passiva.
Estratègies utilitzades en moments de canvi o inici d'activitats.	audicions musicals i sons amb les mans i reforços positius.	De forma verbal.	Audició musical, joc rítmic i imatge.
Com reforçau els aprenentatges.	sistemes audiovisuals, plafons informatius, materials plàstics, l'audició musical en diferents idiomes	manipulació, escriptura i pràctica	jocs manipulatius, joc simbòlic, audicions musicals, contes
D'aquesta forma els infants ho recorden?	Sí	Sí	Sí
Com ajudau als infants a situar-se en l'espai i el temps?	pictogrames en forma d'horari i de manera verbal.	Audicions musicals i pictogrames	La sessió està detallada amb una fotografia o imatge. Recordant.
D'aquesta forma, saben en el moment en que es troben?	Sí	Sí	Sí
Com ajudau als infants a mantenir l'atenció?	Audicions musicals. Targetes amb imatges	Canvi de to de veu i contacte visual.	Audició musical, joc rítmic, petita història.
Com es passa d'una activitat de moviment i excitació a un altre més calmada.	Audicions musicals de relaxació moviments corporals suaus	La veu, tècnica de contar fins a 10 amb	Audicions musicals de relaxació, respiracions,

		canvi de ritme.	massatges.
Temps aproximat en que l'infant canvia del moviment a la calma.	10 minuts	15 minuts	10 minuts
Els infants coneixen l'entorn proper de l'escola.	Sí	Sí	Sí
Tenen consciència sonora?	Sí	Sí	Sí, es treballa a l'àrea de música i psicomotricitat
Com es treballa la creativitat?	metodologia d'ambients	(no resposta)	Ambients, tallers i racons
Com es reforça el llenguatge?	gestos i imatges	A través dels contes i expressió verbal.	Conversa a l'aula, teatre i tallers.
D'aquesta manera s'observen millores en un curt període de temps?	Depèn del nivell maduratiu. Normalment millora positiva.	No es veu cap millora amb un curt període de temps.	Sí
Creu que hi hauria d'haver més presència d'audició musical a l'escola?	És difícil perquè ja hi està molt present.	Sí	Sí, és molt important per a molts aspectes
Pensa que l'audició musical és necessària per ajudar a l'infant a situar-se en l'espai i el temps	Sí, tant per als infants com per als adults	Sí	Sí

Veure a l'annex 3

6. Comparativa

Després del buidatge de les dades obtingudes a través de l'observació pròpia, enquestes i entrevistes, en aquest apartat observaré les semblances i diferències entre els diferents centres que em permetran arribar a la reflexió i posterior conclusió.

Cal esmentar que el meu treball serà sols una petita mostra, dels diversos centres que existeixen a les illes balears i la presència d'audició musical que hi trobam en el seu dia a dia.

Amb les dades obtingudes, he pogut comprovar com a tots els centres, de forma més o menys habitual, hi ha presència musical.

Es veu, com en els centres on l'audició musical és un factor clau per els canvis d'activitat o bé hi és present de forma habitual, aquest relleu d'activitat es fa de forma més àgil i ràpida, ja que la consciència dels infants del que s'està fent en aquell moment és molt més elevada i per aquest motiu té més facilitat per a centrar-se en allò que ve a continuació.

Si més no, referent al reforçament dels aprenentatges i els temes que s'han tractat, es reflecteix que, aquest suport es dona a cada centre de moltes maneres distintes i en alguns es dona amb el suport de l'audició musical. Aquestes tècniques segons les mestres són efectives i donen resultats.

Així també, relacionat més concretament amb els instants en que hi ha un canvi d'activitat de moviment a un altre activitat més calmada, la majoria dels centres utilitzen l'audició musical per ajudar als infants a situar-se i a fer la transició de moviment a tranquil·litat. Segons les dades, en aquells centres on l'audició musical és part d'aquest procés, els infants poden executar amb més facilitat, aquest reemplaçament d'activitat i nivell elevat d'excitació a un estat de quietud.

Sobre la creativitat, segons les dades observades a les enquestes i les entrevistes, no hi té cabuda l'audició musical, sinó que s'utilitzen altres estratègies que també són efectives en ocasions. Per altra part, a l'escola observada, l'audició musical hi és present en moltes ocasions i en quan a la pràctica i desenvolupament d'aquesta activitat, l'audició musical és una eina molt emprada. S'utilitza tant l'audició musical passiva com activa, i dins l'activa es fan

audicions tan convencionals com experimentals, perquè a través de l'oïda puguin obtenir experiències molt diferents i no sempre tancades a una mateixa estructura, que els ajudara a obrir la ment i a engrandir l'habilitat creativa.

D'altra banda, a les dades es reflexa com en les entrevistes i enquestes totes les mestres, pensen que hi hauria d'haver més presència musical, excepte una que creu que només es efectiva en moments puntuals. La majoria, pensa que hi hauria d'haver-hi més presència d'audicions musicals a les seves escoles. Per altra banda, hi ha un cert desconeixement o no es té molt en compte aquesta pràctica. Es pot dir, que es desconeixen tècniques i materials diversos que ajuden a dur-les a terme, o bé no es sap molt bé on es poden incloure en el dia a dia escolar.

Si comparem amb l'estudi realitzat Martínez (2013), de la universitat de Valladolid, observem com a la comunitat de Castella i Lleó, també es reflexa la importància que es dona per part dels mestres sobre l'audició musical però de la mateixa manera, es veu que hi ha un desconeixement en aquest sentit o bé es passa per alt la importància que té.

Per altra part, un estudi realitzat per Mar Madrià (2014), a la universitat de Vic, mostra com a les escoles Catalanes, l'audició musical activa s'utilitza constantment i es troba amb molta consideració.

També en el seu estudi, mostra com l'audició musical alhora és una eina que funciona de forma excepcional per a ajudar als infants a estar atents.

Puc afirmar aquesta dada, ja que a partir de l'observació realitzada he pogut veure com era l'eina que més funcionava per aquesta tasca.

En les enquestes i entrevistes, he pogut extreure, només en alguns centres s'utilitza aquesta eina. També es pot veure a les dades, com aquells centres que combinen altres tècniques amb l'audició musical, són molt efectius alhora de cridar l'atenció dels infants i ajudar-los a que es centrin.

Igualment, també tècniques com el teatre o els moviments també són efectius.

Derivat de l'observació feta i les dades recollides, es pot veure com l'audició musical contribueix molt positivament a l'exercici de la memòria, ja que en els centres on s'utilitzen altres tècniques, es mostra com no sempre els infants recorden allò que s'ha treballat o els coneixements que s'han adquirit anteriorment. Per tant, després de l'observació i el buidatge de dades, es pot veure com una combinació d'altres tècniques amb l'audició musical pot esser

més efectiva.

Pel que fa a la diferenciació entre centres públics, privats i concertats, podem observar com en el col·legi concertat, la presència d'audicions és molt baixa i es limita a l'àrea de música i a moments puntuals, només es treballen les audicions de forma activa a l'àrea de música.

En canvi a la majoria d'escoles públiques hi ha més presència, encara que només en l'observada, es troba immersa en el dia a dia.

Si que es pot veure com en moltes ocasions del dia a dia, es combina l'audició musical amb altres eines i que en altres àrees es treballa la consciència sonora i l'aprendre a escoltar.

Finalment, puc observar com a l'escola privada de la qual he obtingut dades, la música és un punt fonamental del currículum i per aquest motiu, l'audició musical es troba submergida en la vida quotidiana de l'escola, per tant puc veure que l'escola observada de titularitat pública i l'escola privada entrevistada, tenen moltes similituds en aquest sentit encara que el seu currículum sigui profundament distint.

7. Conclusions i reflexions personals.

Aquest treball realitzat, m'ha ajudat a endinsar-me més dins un concepte de la música que per a mi era desconegut a nivell escolar.

Quan vaig començar a realitzar-lo em vaig proposar els següents objectius generals:

-Demostrar com l'audició musical influeix de forma positiva en el desenvolupament del dia a dia a l'escola.

-Observar com l'audició musical beneficia en el desenvolupament d'habilitats com el llenguatge, la creativitat, la memòria, l'atenció i a situar-se en l'espai i el temps.

En la recerca bibliogràfica que vaig realitzar, la majoria d'autors destacaven els beneficis que produeix l'audició musical en el desenvolupament de les capacitats dels infants. Les informacions que vaig poder recollir d'alguns experts, em van ajudar a entendre una mica més sobre el tema.

Derivat de l'observació d'un llarg període que vaig tenir el privilegi de realitzar, juntament

amb la recopilació de dades, amb les quals han col·laborat diversos mestres de diferents centres. He pogut complir aquests objectius.

Després del buidatge i la comparativa, he pogut observar com l'audició musical és molt més present als centres del que em pensava, ja que tots en algun moment l'utilitzen, encara que sigui de forma passiva.

Tot i així, s'ha demostrat que hi ha un cert desconeixement o falta de reconeixement respecte aquesta pràctica per part dels mestres, els quals no intenten aplicar-la en el dia a dia, sinó que es limiten a deixar-li un espai en moments determinats.

Per altra part, tal i com deien alguns autors, només amb l'existència de l'audició passiva no es converteix a l'audició musical amb una tècnica realment significativa, ja que no es fa a l'infant conscient de la seva existència. Alguns autors comentaven que només és rellevant el treball de les audicions actives.

Al final del meu treball, penso que l'ideal als centres escolars, és la combinació i l'equilibri entre el treball les audicions actives i l'existència d'audicions passives en el dia a dia, ja que les audicions actives fan als infants prendre consciència d'escoltar i entendre com està composta. Per altra costat, amb la combinació de l'existència d'audicions passives en el dia a dia de l'escola, ajuda al manteniment de l'equilibri de l'aula i a l'entrenament a cops conscient i d'altres no tant de capacitats com l'atenció, la creativitat, la situació en l'espai i el temps i la memòria.

Així també, he pogut mostrar com l'audició musical influeix de forma molt positiva en el dia a dia de l'escola, ja que tant en les observacions com amb les informacions dels altres centres i amb la comparativa, s'ha vist com amb moltes ocasions quan hi ha presència d'audicions a les rutines, aquestes es fan molt més entenedores per als infants i els ajuda a saber en quin moment es troben i cap a on es dirigeixen, per altra part també s'ha vist que hi ha altres tècniques per aquesta tasca però no sempre són tan eficients.

Penso que en l'època actual, on les ràtios són molt elevades i molts cops només hi ha un mestre l'aula, el fet d'emprar una eina que ajudi a agilitzar els processos però que alhora tots els infants en siguin conscients, és un fet bàsic per al correcte desenvolupament i creixement de les capacitats dels infants i per a l'organització escolar. També s'ha demostrat, que quan l'audició musical es combina amb altres tècniques aquestes són més efectives, ja que guien als infants i ajuden a que es puguin anticipar a allò que vendrà i per tant els aporta seguretat.

En el cas dels canvis, i sobretot en aquells on es passa de moviment a calma he comprovat com l'audició és l'eina que més funciona. He pogut veure com la transició corporal i mental que realitzen els infants en aquest moment de canvi, es redueix gràcies a l'audició de la música adequada en aquell moments. He pogut observar instants de canvi, on s'ha portat a terme tan sols de forma verbal i cal dir que ha estat molt més caòtic, ha portat molt més temps i ha estat més costós tant per als infants com per a la mestra, l'inici de la pròxima activitat.

Referent a les capacitats dels infants, tant amb l'observació com amb les entrevistes i enquestes, s'ha mostrat com el benefici de l'audició musical sobre la memòria, l'atenció, la situació en l'espai i el temps i la creativitat entre d'altres, és molt important, ja que la tasca que realitza el nostre cervell quan capta un el so, i processa tota la informació, engloba una quantitat molt gran d'habilitats que es posen en marxa. L'audició, és una font molt rica per a la pràctica d'aquestes habilitats. He pogut veure com a l'hora de recordar, els infants ho fan molt millor si estan acompanyats d'audicions.

Per altra part, sobretot referent a l'atenció, he comprovat quan moltes de les altres tècniques que utilitzen a les escoles per aquesta tasca, no són tan efectives com pugui ser l'audició musical que fa que tots els infants es centrin en un instant determinat. Així també comentat la situació de l'espai i el temps, he pogut veure com en els centres on l'audició musical està immersa en la vida quotidiana escolar, els infants coneixen molt bé en cada moment on es troben i que s'ha de fer. També he observat com altres formes de recordar als infants on estan situats, com és l'oralitat són efectives però normalment s'acompanyen d'algun ritme o moviment i les situacions en que més funcionen estan acompanyades d'audicions.

Per altra part, la realització d'activitats referents a la consciència sonora, és un punt molt important a l'hora de que els infants entenguin allà on es troben, i que els envolta i que per altra part, aprenguin a distingir el sons naturals i reals, de la contaminació acústica que estam acostumats. D'aquesta manera els infants també aprenen a escoltar i a l'hora de treballar activament les audicions en són més conscients.

També les activitats d'audició i consciència sonora ajuden al treball de la creativitat, ja que el fet de conèixer més sons i més contextualitzats i propers al seu entorn i no només audicions musicals tancades, que a vegades poden ser massa llunyanes o externes als infants, provoca que puguin tenir un ventall més ampli de possibilitats i que pugui treballar la creativitat a través de la música de manera que després poden aplicar-la a altres camps.

Referent al llenguatge, s'ha mostrat com l'audició musical amb cançons que s'acompanyen de

lletres, són molt efectives i a més en un curt període de temps i encara ho és més la combinació de l'audició musical amb altres tècniques com els contes. Si més no, he observat com a escoles on no s'utilitza l'audició musical per aquesta fita, presenta alguns dubtes sobre si realment amb les tècniques que s'utilitzen ajuden a que es mostri una evolució positiva dels infants en un curt període de temps, inclús alguna escola ha esmentat que no s'hi veu cap millora.

Encara que en aquesta àrea, tot depèn del nivell maduratiu de l'infant, si que es pot saber si es troba una millora positiva, encara que aquesta sigui molt petita.

Per tots aquests motius, i encara que prenent una petita mostra de les escoles a Mallorca, s'ha comprovat la diferència que existeix entre les escoles on l'audició musical es troba inserida i inherent en la seva rutina diària, la fluïdesa de les rutines diària i l'equilibri d'aula hi són més constants i també els infants són més conscients de tot el que es fa i l'entorn que els envolta. Tal vegada, aquelles escoles on l'audició hi és present amb combinació d'altres tècniques, també és funcional i els infants són conscients d'allò que es fa, encara que tal volta l'equilibri diària no hi és tan present ja que són més canviants.

A les escoles on no hi ha gaire presència musical en general i per tant l'audició és limitada molt a moments puntuals i a l'àrea de música, es mostra com no sempre els infants són conscients de l'instant en que es troben, del que s'està fent i no sempre es poden anticipar.

Així doncs, puc afirmar que l'audició musical beneficia amb molts aspectes tant la vida diària a l'escola com el desenvolupament i el treball de certes habilitats en els infants.

En la vida quotidiana escolar, facilita molts moments que quan no hi és present resulten molt més complicats i costosos i per altra part, és una eina econòmica i que està a l'abast de qualsevol mestre, sobretot en l'època actual, amb l'avanç de les noves tecnologies.

Així també, és un mitjà que permet als infants desenvolupar certes capacitats de forma més dinàmica, significativa i vivencial, on ells en són partícips i realitzen processos interns de gran envergadura essent motivadors i propers.

Reflexions personals:

El treball de final de grau que he realitzat, per a mi ha estat tot un repte. El fet d'haver triat un camp tan ampli, em va dificultar de finir un tema amb el qual aprofundir.

Per altra part, em vaig trobar amb que després d'haver-me concentrat amb l'audició musical,

era molt difícil aconseguir informació que s'adherís al meu treball i que estigues al meu abast.

Un altre dels reptes que s'hem van presentar, era el poc temps per a poder realitzar una investigació profitosa.

A part de tots aquests reptes, aquesta tasca, m'ha servit per aprofundir en un tema que era molt desconegut per a mi, si més no en l'àmbit de la música, en l'àmbit escolar i la relació i importància que se li donava des dels centres.

Després de tot, he pogut veure com la seva presència és elevada, encara que és necessari un major consideració cap a la seva pràctica i no només relegada a l'àrea de música sinó en tots els moments del dia a dia a l'escola. Amb les meves paraules, tampoc vull afirmar que l'audició musical sigui l'única via per a un correcte transcurs de la vida quotidiana a les escoles, ni que sigui l'única sortida que ajudi als infants a desenvolupar-se i posar en pràctica moltes de les seves capacitats, però amb les dades obtingudes, he pogut verificar els beneficis que provoca la seva existència, de forma continua a les escoles.

Per altra part, també he comprès que en la situació actual de crisi econòmica i pocs recursos a les escoles, és una via a l'abast de tots els centres per a fer dels moments a l'escola més educatius i beneficiosos encara. Parlant amb diverses mestres, he comprès que en moltes ocasions, no sabien ben bé a que es refereix l'audició musical i simplement és limitaven a l'audició clàssica que es realitza a l'àrea de música.

Per aquest motiu, pens que les escoles i les mestres, haurien d'adquirir més coneixements musicals i sobre com incrementar la seva presència i pràctica a les aules, per a un millor benefici de tota la comunitat educativa.

Referències bibliogràfiques:

Llibres:

Akoschky, J; Alsina, P; Díaz,M; Giráldez, A. (2008). *La música en la escuela infantil (0-6)*. Espanya: Graó.

Cook,T ; Reichardt, CH. (1986). *Métodos cualitativos y cuantitativos en investigación evaluativa*. Madrid: Ediciones Morata S.L.

García, A ; Ibañez,J ; Alvira,F. (1992). *El análisis de la realidad social.Métodos y técnicas de investigación*. Madrid: Alianza Universidad.

Lacarcel, J (1990). *Musicoterapia en Educación Especial*. Editum.

Onrubia, J (1999).*Observació i anàlisi de les pràctiques d'educació escolar*. Barcelona: Universitat oberta de Catalunya.

Pérez,S (2012). *Didáctica de la expresión musical en educación infantil*. Psylicom Distribuciones Editoriales.

Tur, P (1992). *Reflexiones sobre educación musical. Historia del pensamiento filosófico musical*. Espanya: Publicacions de la Universitat de Barcelona.

Articles:

Barbarroja, M (2009). La música en educación infantil. *Innovacion y experiencias educativas*, 14.

Davidson, L. (1983): Tonal structures of children's early songs. *Bulletin of the British Psychological Society*, 36. A119-A120.

Duncan, N. (2007). Trabajar con las emociones en arteterapia. *Arteterapia. Papeles de arteterapia y educación artística para la inclusión social*, 2. 39-49

Lacarcel,J (1991). La psicología de la musica en la educacion infantil: el desarrollo musical de los cero a seis años. *Revista interuniversitaria de formación del profesorado*,11. 95-110.

López, M.A (1993) Sonido y forma. *Adaxe*, 9. 81-88.

Mosquera, I (2013) Influencia de la música en las emociones: una breve decisión. *Revista de ciencias humanas y artes*,2. 34-38.

Porta, A (1999). Pedagogía musical y cambio de contexto sonoro en educación infantil. *Revista Eufonia*, 14.

Sagret, M.A (2003). La música en la educación infantil: estrategias cognitivo-musicales. *Revista de la facultad de educación de albacete*, 18. 197

Soria ,G., Duque,P.,García,J. (2011). Música y cerebro (II):Evidencias cerebrales del entrenamiento musical. *Neurol*,53,739-746.

Documents electrònics:

Delahay,F ;De Regules,S. (2012): *El cerebro y la música*. Recuperdat el 3 març de 2016 de:
<http://bicentenariotalagante.cl/archivos/wp-content/uploads/2014/04/El-cerebro-y-la-música.pdf>

Fernández, L. (2007). *¿Cómo se elabora un cuestionario?*.Butlletí La Recerca Universitat de Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació. Extret 21 abril 2016 de: <http://www.ub.edu/ice/recerca/pdf/ficha8-cast.pdf>

Guardiet,A(2000).*L'audició musical a l'Educació infantil i primària*.

Recuperat 20 març de:

<https://sites.google.com/a/blanquerna.url.edu/calaix-de-music/escoltar/audiciomusicalaledinfantilprimariamaaguardiet>

Lozano,O., Santos,S., García,F. (2013). *El cerebro y la música*. Recuperat 1 abril 2016 de: https://www.uv.mx/rm/num_anteriores/revmedica_vol13_num1/articulos/el_cerebro.pdf

Madrià, M. (2014). *Les audicions musicals a l'educació infantil: Estratègies i recursos que s'utilitzen actualment a les escoles catalanes*. (Treball final de Grau, Universitat de Vic). Recuperat de:
http://www.recercat.cat/bitstream/handle/10854/3791/trealu_a2014_madria_sabat_audicions_musicals.pdf?sequence=3

Martínez, S. (2013). *La audición: sonido y musica en el aula de educación infantil*. (Trabajo de fin de grado, Universidad de Valladolid). Recuperat de:
<https://uvadoc.uva.es/bitstream/10324/4774/1/TFG-L321.pdf>

Palomares, H., et al. (2010). Expressió i comunicació. Extret 15 març de 2016

de:

http://ioc.xtec.cat/materials/FP/Materials/1752_EDI/EDI_1752_M05/web/html/WebContent/u2/a3/continguts.html

Pérez, F. (2009). La entrevista como técnica de investigación social. Fundamentos teóricos, técnicos y metodológicos. Recuperat 20 abril 2016 de:

http://datateca.unad.edu.co/contenidos/401560/La_entrevista_como_tecnica_de_investigacion_social_Fundamentos_teoricos.pdf

Pliego, A (2014) Música para tu cerebro. Recuperat 20 març 2016

de: www.cienciorama.unam.mx/a/pdf/343_cienciorama.pdf

Annexos

Annex 1

1.1 El bon dia:

BON DIA!

BON DIA, BON DIA, BON DIA AL DEMATÍ
LA LLUNA S'AMAGA I AL SOL DEIXA SORTIR
BON DIA, BON DIA, BON DIA AL DEMATÍ
FEM FORA LA MANDRA
I SALTEM CORRENT DEL LLIT
BON DIA, BON DIA,
BON DIA AL DEMATÍ
BON DIA A TOTHOM,
BON DIA JO US VULL DIR
BON DIA, BON DIA,
BON DIA AL DEMATÍ
EL GALL JA HA CANTAT
I EL DIA HA COMENÇAT
BON DIA, BON DIA,
BON DIA A TOTHOM (BIS)

Damaris Gelabert

The image shows the lyrics of a children's song titled "Bon dia!". The lyrics are written in a simple, bold font. Below the lyrics, there is a musical score with four staves of music. The name "Damaris Gelabert" is written at the bottom right of the musical notation.

Imatge partitura de Damaris Gelabert. Extreta de:
<http://canconer-educacio-infantil.webnode.es/habits/>

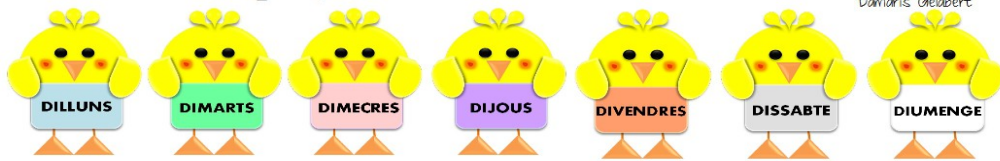

els dies de la setmana

DILLUNS, DIMARTS, DIMECRES, DIJOUS,
DIVENDRES, DISSABTE, DIUMENGE,
SET SÓN!

SET SÓN ELS DIES, DE LA SETMANA
CINC VAIG A ESCOLA I DOS A CASA
TOTS SET COMENCEN QUAN JO DIC "DI"

DILLUNS, DIMARTS, DIMECRES, DIJOUS
DIVENDRES, DISSABTE, DIUMENGE
SET SÓN!

Imatge partitura de Damaris Gelabert. Extreta de:

<http://sesmevesfeinetes.blogspot.com.es/2012/11/canconer.html>

1.2. La recollida i canvi d'activitat:

Annex 2

2.Activitat de filosofia 3/18

Annex 3

3.1 Entrevista

Nom i Llinatges:

Escola:

Localitat:

Titularitat de l'escola:

- 1.Quines eines utilitzau per a reforçar els aprenentatges que s'estan donant?
- 2.Quan s'ha treballat algun tema, i s'ha reforçar d'alguna manera, els infants ho recorden?
- 3.Els infants, recorden els moments del dia a dia?(ex: quan és l'hora de berenar han de recollir les joguines). Com els ajudau a recordar?
- 4.En els canvis d'activitat, quina estratègia emprau perquè l'infant sàpiga en quin moment es troba?
- 5.Normalment, tots els infants es situen en l'espai i el temps amb aquestes estratègies?
- 6.Durant la jornada escolar, els infants són conscients del moment en que es troben i d'allò que faran? Com ho feis per ajudar-los?
- 7.En moments de canvi d'activitat, com ho feis per què els infants estiguin atents?
Aproximadament, quant de temps passa des del moment en que es fa el canvi, fins que els infants aconsegueixen centrar-se en la següent activitat?
- 8.Quina és la millor eina que teniu per a mantenir l'atenció dels infants?
- 9.En les situacions on es passa d'una activitat amb molt de moviment, on els infants estan

molt nerviosos, a un altre que ha de ser més calmada, quins recursos utilitzau per a tranquil·litzar-los?

10.D'aquesta manera, és fàcil que es calmin?

11.Els infants són conscients de l'entorn que els envolta?

12.Treballau la consciència sonora? L'aprendre a escoltar els sons que els envolten?

13.Com ajudau als infants a mantenir i a desenvolupar la seva creativitat?

14.Amb aquesta ajuda, veis un augment de la creativitat en les aportacions dels infants?

15.De quina forma reforçau l'expressió oral i el llenguatge?

16.Amb aquesta forma de reforç,observau una millora significativa durant períodes curts (ex: dos o tres mesos)?

17.A la teva escola hi ha presència musical en el dia a dia?

18.L'audició musical, s'utilitza durant el dia a dia o només quan es treballa concretament l'àrea de música?

19.De quina manera es troba l'audició musical a l'escola? Es treballen audicions concretes amb els infants, la música es troba de fons mentre es realitzen altres activitats, es fan les dues coses o mai s'utilitza l'audició musical?

20.En el cas de que empreu l'audició musical, per a què utilitzau normalment aquest recurs?

21.Creus que hi hauria d'haver més presència musical a l'escola? Per què?

22.Creus que l'audició musical és important en el dia a dia de l'escola? Per què?

3.2 Enquesta i buidatge

Es tracta d'una enquesta formada per preguntes amb resposta tancada i algunes preguntes de resposta curta. A les preguntes de resposta tancada, és suficient posar l'opció triada en negreta

Moltes gràcies per col·laborar.

Nom de l'escola:

Tipus de centre (Públic/ Privat/ Concertat):

1. Quines eines utilitzau, per a reforçar l'aprenentatge significatiu de temes que es tracten?

1.1 Quan tornam a parlar del mateix tema, els infants recorden el que es va parlar?

- a) Sí
- b) poc
- c) molt poc
- d) no ho recorden, sempre ho hem de tornar a explicar

2.A l'hora de canviar d'activitat, com ho feis per a que els infants es puguin situar en el temps i amb allò que s'ha de fer : (per exemple a l'hora de recollir material per a passar a un altre activitat).

3.Quant de temps aproximadament transcorre des de que s'anuncia l'inici d'una activitat i els infants responen i estan atents.

- a)5 minuts
- b)10 minuts
- c)20minuts
- d)25minuts

4.Quan es fa un canvi d'activitat els infants saben en quin moment de la jornada es troben?

- a) Sí
- b) A vegades
- c)Els costa molt
- d) Quasi mai ho saben i s'ha d'explicar

5.Per a introduir les emocions quines eines utilitzau?

6.Els infants són conscients de les emocions que senten?

- a) Sí
- b) Poques vegades
- c)Quasi mai
- d)No, encara no

7.Quines eines utilitzau quan els infants han de passar d'una activitat més moguda a un altre que requereix tranquil·litat i concentració.

8.Quant de temps transcorre aproximadament perquè els infants es tranquil·litin?

- a)5 minuts
- b)10 minuts

c)20minuts

d)25minuts

Els infants, són conscients de l'ambient proper que els envolta? Coneixen els elements que es troben a l'escola i a l'entorn proper?

a) Sí

b) Alguns

c) Molt pocs

d) No

Hi ha presència musical en el dia a dia i en les rutines?

a) No

b) A vegades

c) Quasi mai

d) Mai

En quins moments està present l'audició musical.

a) En molts moments del dia a dia.

b) Només en alguns moments puntuals de les rutines.

c) Només quan es treballa l'àrea de música.

d) Mai.

Pensa que l'audició musical és necessària en el dia a dia i ajuda a l'infant a situar-se en el temps i en l'espai?

- a) Sí.
- b) Només en moments puntuals.
- c) Només quan es treballa l'àrea de música.
- d) No, crec que no és necessària.

De quina forma es troben les audicions musicals a la vostra escola?

- a) Tenim música posada durant la jornada, mentre es realitzen altres activitats
- b) Treballem les audicions de forma activa i els infants són conscients del que estan escoltant.
- c) Treballem audicions de forma activa i també escoltarem música mentre realitzem altres activitats.
- d) A la nostra escola no hi ha presència musical, només quan es treballa específicament l'àrea de música.

Buidatge enquestes:

En primer lloc **l'escola A**, un centre públic de la zona de llevant de Mallorca. Aquesta escola es troba en un barri amb un grau de problemàtica social, que ha anat amb augment els darrers anys.

A l'enquesta es mostra com en aquest centre la música només existeix en moments puntuals de les rutines. També les audicions musicals, es mostren de forma passiva com a fons mentre es realitzen altres activitats.

Per un costat, els moments de canvi i l'inici del dia es porta a terme anticipant oralment allò que vendrà i les activitats que es realitzaran durant el dia.

De la mateixa manera quan en aquests instants de canvi d'activitat, que s'anuncia oralment, transcorren deu minuts fins que els infants responen.

Sobre la situació en l'espai i el temps, la mestra afirma que els infants a vegades saben en quins moments de la jornada es troben, no sempre.

En el cas del canvi d'activitat d'una més moguda a un altre més tranquil·la, si que utilitzen l'audició musical per a la transició, la mestra ha estimat que els infants necessiten uns 10 minuts per a fer aquest canvi.

Sobre el coneixement de l'entorn proper que envolta el centre, només alguns infants en tenen coneixement.

La mestra, pensa que l'audició musical és important per ajudar a l'infant a situar-se en el temps i en l'espai.

En segon lloc, **l'escola B**, és un centre públic de la zona del Migjorn de Mallorca amb unes ràtios elevades.

La presència musical en aquesta escola és escassa, i l'audició musical només hi és present en moments molt específics de les rutines o bé quan es treballa l'àrea de música.

Els moments d'inici d'activitat o de canvi, s'anuncien de forma oral i en algunes ocasions a través de l'audició musical.

A l'enquesta s'observa, com la mestra estima que des del moment en que s'anuncia el canvi fins que els infants estan preparats per a la pròxima activitat transcorren cinc minuts.

En el que es refereix a saber situar-se en l'espai i el temps, la mestra afirma que quasi tots els infants saben en quin moment es troben, excepte alguns que romanen despistats.

Per a passar a d'una activitat de moviment i un espai més lliure a una activitat més calmada, la mestra utilitza l'espera d'uns minuts en silenci i posteriorment, de forma verbal insisteix en que es posin tranquils.

En l'enquesta s'observa que transcorren uns deu minuts en el temps que l'infant fa el canvi d'un estat d'excitació a un estat tranquil, inclús n'hi ha alguns que no s'arriben a tranquil·litzar en cap moment.

Referent al coneixement de l'entorn que els envolta, només alguns infants en són conscients. La mestra pensa que l'audició musical és molt necessària per ajudar a l'infant a situar-se en l'espai i el temps i en la vida diària a l'escola però per altra costat, al seu centre no hi és present en cap moment, només en el treball específic de l'àrea de música.

El tercer centre, **l'escola C**, és un centre públic situat a Palma, en un barri d'un elevat conflicte social.

En aquest centre, hi ha escassa presència musical només en moments puntuals de les rutines. L'audició musical hi és present en ocasions, però no es treballa mai de forma activa sinó que i és present passiva.

En els instants de canvi i inici d'activitat, sobretot en el ritual del bon dia, la mestra combina les audicions musicals amb l'oralitat per a que l'infant sàpiga l'activitat que duran a terme i a situar-se en l'espai i el temps, de manera que normalment tots els infants saben en quin moment es troben, això si depenent del seu nivell.

La mestra estima que transcorren entre cinc i deu minuts entre el canvi ,la resposta i l'atenció dels infants.

Un dels moments on si trobam audició musical és en el canvi d'activitat més moguda a una activitat més tranquil·la, on s'utilitza música de relaxació conjuntament amb massatge per a ajudar als infants.

La mestra estima que transcorren uns deu minuts en el temps en que els infants es calmen i s'integren en el nou espai.

A l'enquesta es mostra com només alguns infants, són conscients de l'entorn proper que els envolta.

La mestra pensa que l'audició musical ajuda a l'infant a situar-se en l'espai i el temps pero que és necessària només en moments puntuals.